

Tabela S.2.6.-04 Informacione liste za osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija

Studijski program
osnovnih primijenjenih studija

PRIMIJEJENA FIZIOTERAPIJA

KNJIGA PREDMETA

(predmeti su navedeni po abecednom redu, radi lakše pretrage)

Raspored predmeta po semestrima i godinama studija za studijski program osnovnih primijenjenih studija Primijenjena fizioterapija

Napomena: U Tabelu je dodata posebna kolona za kliničku (stručnu) praksu kako bi se pokazala usklađenost sa EU Directive 2005/36 koja, između ostalog, zahtjeva određeni broj ovih časova.

Oznake korišćene u tabeli:

- 1) oznake za nastavne aktivnosti: **P** = predavanja; **V** = vježbe (kabinetske); **L** = drugi oblici nastave (individualni rad sa studentom, projektni rad, terenski rad, završni rad...); **KP** = klinička (stručna) praksa.
- 2) oznake za izbornost predmeta: **OPVM** = obavezan zajednički predmet više modula; **OPM** = obavezan predmet modula; **IPVM** = izborni zajednički predmet više modula
- 3) oznake za tip predmeta: **OO** = opšte-obrazovni; **S** = stručni; **SA** = stručno-aplikativni

Tabela S.2.6.-01 Raspored predmeta po semestrima i godinama studija										
R. br.	Šifra pred.	Naziv predmeta	Aktivna nastava			KP ¹⁾	ECTS kredit	o/izb pred. ²⁾	Tip pred. ³⁾	
			P ¹⁾	V ¹⁾	L ¹⁾					
PRVA GODINA										
1	pft-01	Anatomija i fiziologija	45	15	0	0	10	OPVM	OO	
2	pft-02	Osnovi zdravstvene nege	30	15	0	150	8	OPVM	S	
3	pft-03	Osnovi informaciono-komunikacionih tehnologija	30	30	0	0	5	OPVM	S	
4	pft-04	Etika u zdravstvu	30	30	0	0	5	OPVM	OO	
5	pft-izb-01	Izborni blok 1	30	30	0	0	5	IPVM		
5a	pft-izb-01-a	Vještine poslovne komunikacije	30	30	0	0	5	IPVM	SA	
5b	pft-izb-01-c	Medicinski i farmaceutski otpad	30	30	0	0	5	IPVM	S	
5c	pft-izb-01-g	Specijalizovani engleski jezik 1	30	30	0	0	5	IPVM	OO	
6	pft-05	Higijena sa osnovama mikrobiologije i parazitologije	30	30	0	330	5	OPVM	S	
7	pft-06	Biofizika sa biomehanikom	15	45	0	0	5	OPVM	SA	
8	pft-07	Fizioterapeutska procjena i vještine sa fizikalnim faktorima u terapiji	60	75	0	420	12	OPVM	S	
9	pft-izb-02	Izborni blok 2	30	30	0	0	5	IPVM		
9a	pft-izb-02-a	Metodologija zdravstvenog obrazovanja i promocija zdravlja	30	30	0	0	5	IPVM	OO	
9b	pft-izb-02-b	Organizacija zdravstvene djelatnosti	30	30	0	0	5	IPVM	S	
Ukupno časova akt. nastave i ECTS/god:			300	300	0		60			
Ukupno časova kliničke prakse/god:						900				

DRUGA GODINA										
10	pft-08	Patofiziologija		45	30	0	0	6	OPVM	S
11	pft-09	Osnovi interne medicine		45	15	0	0	5	OPVM	S
12	pft-10	Osnovi pedijatrije		30	15	0	0	5	OPVM	S
13	pft-11	Klinička kineziologija		15	45	0	0	5	OPVM	S
14	pft-12	Prva pomoć		30	30	0	0	5	OPVM	SA
15	pft-izb-03	Izborni blok 3		30	30	0	0	5	IPVM	
15a	pft-izb-03-a	Menadžment ljudskih resursa u zdravstvu		30	30	0	0	5	IPVM	S
15b	pft-izb-02-c	Javno zdravlje		30	30	0	0	5	IPVM	OO
15c	pft-izb-03-d	Specijalizovani engleski jezik 2		30	30	0	0	5	IPVM	OO
16	pft-13	Klinička kineziterapija		15	45	0	300	8	OPVM	SA
17	pft-14	Fizioterapija kod internističkih pacijenata		15	15	0	150	5	OPVM	SA
18	pft-15	Fizioterapija kod pacijenata u pedijatriji		15	15	0	150	5	OPVM	SA
19	pft-16	Manualna terapija		30	30	0	300	6	OPVM	SA
20	pft-izb-04	Izborni blok 4		30	30	0	0	5	IPVM	
20a	pft-izb-04-a	Marketing zdravstvenih ustanova		30	30	0	0	5	IPVM	S
20b	pft-izb-04-b	Farmakologija i doziranje lekova		30	30	0	0	5	IPVM	S
Ukupno časova akt. nastave i ECTS/god:				300	300			60		
Ukupno časova kliničke prakse/god:							900			

TREĆA GODINA										
21	pft-17	Osnovi hirurgije sa ortopedijom		30	15	0	0	5	OPVM	S
22	pft-18	Osnovi neurologije i fizioterapija kod neuroloških pacijenata		45	45	0	150	7	OPVM	SA
23	pft-20	Fizioterapija kod hirurških pacijenata		30	45	0	300	3	OPVM	SA
24	pft-mod-01	Obavezni predmet modula 1		45	45	0	0	10	OPM	S
24b	pft-mod-01-a	MODUL Medicinska rehabilitacija: Medicinska rehabilitacija		45	45	0	300	10	OPM	SA
24b	pft-mod-01-b	MODUL Fizioterapija u sportskoj medicini: Sportska medicina		45	45	0	300	10	OPM	SA
25	pft-izb-05	Izborni blok 5		30	30	0	0	5	IPVM	
25a	pft-izb-05-a	Mentalna higijena		30	30	0	0	5	IPVM	S
25b	pft-izb-01-e	Gerijatrija i zdravstvena njega u gerijatriji		30	30	0	0	5	IPVM	S
25c	pft-izb-05-e	Poslovni engleski jezik		30	30	0	0	5	IPVM	OO
26	pft-21	Osnovi reumatologije i fizioterapija kod reumatoloških pacijenata		45	30	0	150	7	OPVM	SA
27	pft-19	Psihologija u zdravstvenoj njezi i zdravstvu		15	30	0	0	3	OPVM	OO
28	pft-mod-02	Obavezni predmet modula 2		30	30	0	0	5	OPM	S
28a	pft-mod-02-a	MODUL Medicinska rehabilitacija: Balneoterapija		30	30	0	0	5	OPM	SA
28b	pft-mod-02-b	MODUL Fizioterapija u sportskoj medicini: Sportske aktivnosti osoba sa invaliditetom		30	30	0	0	5	OPM	SA
29	pft-izb-06	Izborni blok 6		30	30	0	0	5	IPVM	
29a	pft-izb-06-a	Kontrola kvaliteta		30	30	0	0	5	IPVM	S
29b	pft-izb-06-b	Metodika istraživačkog rada		30	30	0	0	5	IPVM	S
30	pft-22	Završni rad		0	0	300	0	10	OPVM	S
Ukupno časova akt. nastave i ECTS/god:				300	300	300		60		
Ukupno časova kliničke prakse/god:							900			
Ukupno časova akt. nastave i ECTS na studija:				2.100				180		
Ukupno časova kliničke prakse na studija:							2.700			
UKUPNO časova akt. nastave + časova kliničke prakse i ECTS tokom studija:				4.800				180		

ANATOMIJA I FIZIOLOGIJA

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Anatomija i fiziologija					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-01	obavezan	prva	10	predavanja	45
				vježbe	15
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	0
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: nema					
Ciljevi izučavanja predmeta: Sticanje znanja o morfologiji organa i sistema ljudskog tijela. Poznavanje i razumijevanje normalnih anatomskih i histoloških struktura i pojmova. Pružanje saznanja iz područja fiziologije ćelija, tkiva, sistema organa i organizma čovjeka kako bi se shvatilo izmjenjeno, patološko funkcionisanje i mogućnost liječenja. Poznavanje i razumijevanje uloge kontrolnih mehanizama organizma, kao i razumijevanje povezanosti regulatornih sistema unutar čovjekovog organizma. Obezbeđivanje teorijske osnove za praćenje i učenje drugih predmeta.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Osnovni anatomske termini. Predjeli i djelovi tijela. Gornji ekstremitet. Kost, zglobovi, mišići, krvni sudovi i živci.				
II nedjelja	Donji ekstremitet. Kost, zglobovi, mišići, krvni sudovi i živci. Grudni koš. Zidovi, podjela i sadržaj grudne duplje.				
III nedjelja	Pluća i plućna maramica. Srce. Organi medijastinuma. Trbuh. Zidovi, podjela i sadržaj trbušne duplje.				
IV nedjelja	Peritoneum. Peritonealna duplja (jetra, želudac, slezina, pankreas, tanko i debelo crijevo). Retroperitonealni prostor (bubreg, nadbubrežna žlijezda, aorta, donja šuplja vena, celijačni splet).				
V nedjelja	Karlica. Zidovi i sadržaj. Mokraćna bešika, čmarno crijevo, muški i ženski polni organi. Karlične prečage.				
VI nedjelja	Glava i vrat. Kost glave i lica. Mišići glave i vrata. Veliki krvni sudovi i živci glave i vrata. Centralni nervni sistem.				
VII nedjelja	Predmet izučavanja fiziologije čovjeka. Transport kroz ćelijsku membranu. Međućelijska komunikacija.				
VIII nedjelja	Fiziologija ekscitacije. Membranski potencijal mirovanja. Akcioni potencijal. Prenošenje nervnog impulsa.				
IX nedjelja	Fiziologija poprečnoprugastih mišića. Nervno-mišićna sinapsa. Morfofiziološke karakteristike poprečnoprugaste muskulature.				
X nedjelja	Fiziologija glatkih mišića. Osobnost građe glatkomišićnog tkiva, vrste, inervacija, električna aktivnost glatkih mišića, specifičnost kontrakcije.				
XI nedjelja	Organizacija centralnog nervnog sistema. Nervna ćelija. Hemato-encefalna barijera, likvor, sastav i uloga.				

XII nedjelja	Kičmena moždina. Produžena moždina. Srednji mozak. Funkcionalne karakteristike, retikulo-kortikalni međuodnosi, decerebraciona rigidnost i regulacija tonusa skeletne muskulature.
XIII nedjelja	Mali mozak, građa, funkcija. Međumozak. Hipotalamus. Vegetativni nervni sistem. Bazalne ganglije. Moždana kora.
XIV nedjelja	Čula. Definicija, značaj i opšti principi senzornih sistema. Čulo sluha i ravnoteže.
XV nedjelja	Čulo ukusa i mirisa. Čulo vida. Percepcija bola. Uvodne napomene u patofiziologiji.
Metode obrazovanja: predavanja i praktične vježbe sa anatomskim i hitološkim preparatima, korišćenje atlasa, video projekcije, kompjuterske animacije i simulacije fizioloških procesa	
Opterećenje studenata:	
nedjeljno: 4	u semestru: 60
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi	
Literatura: <i>Osnovna literatura:</i> 1. Stojšić-Džunja Lj.: Anatomija za studente zdravstvene njege, udžbenik, Medicinski fakultet, Novi Sad, 2017. 2. Stefanović N.: Anatomija čovjeka za studente farmacije, udžbenik, Medicinski fakultet, Niš, 2005. 3. Veličković D.: Fiziologija za studente farmacije, udžbenik, Medicinski fakultet, Niš, 2013. 4. Mitrović D. M., Mazić S. D., Petrović M. M.: Osnovi fiziologije čovjeka, udžbenik, Medicinski fakultet, Beograd, 2011. <i>Dopunska literatura:</i> 5. Mihalj M.: Anatomija čovjeka, udžbenik, Medicinski fakultet, Novi Sad, 2006. 6. Mačvanin Đ.: Anatomija, udžbenik, Fakultet za menadžment u sportu, Beograd i Matica srpska, Novi Sad, 2005. 7. Milisavljević M. i sar.: Klinička anatomija, udžbenik, Nauka, Beograd, 2004. 8. Mujović i sar.: Medicinska fiziologija, udžbenik, Medicinski fakultet, Kosovska Mitrovica (Priština), 2004. 9. Stanić V., Maličević Ž. i sar.: Grudna hirurgija (ur.: Jaković R. M.), udžbenik, Medicinski fakultet, Beograd, 2004. 10. Despopoulos A., Silbernagl S.: Fiziološki atlas u boji za studente medicine, Medicinski fakultet, Niš, 2007. 11. Guyton A. C., Hall J. E.: Medicinska fiziologija, Savremena administracija, Beograd, 2006. 12. Netter F. H., Machado, C. A. G.: Atlas of Human Anatomy & CD, Mala velika knjiga, Novi Sad, 2005. 13. Drake R., Wayne A., Mitchell A.: Gray's Anatomy for Students, Elsevier, London, 2020. 14. Moore K. L., Dalley A. F., Agur A. M. R.: Clinically Oriented Anatomy, Lippincott Williams & Wilkins, New York, 2013. 15. Arroyo J. P.: Back to Basics in Physiology Academic Press, London, 2013. 16. Silverthorn D. U.: Human Physiology, Pearson/Benjamin Cummings, London, 2004.	
Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program): Sposobnost definisanja, razumijevanja, opisivanja, integrisanja i reprodukovanja pojmova koji se odnose na normalne anatomske i histološke strukture. Po odslušanom kursu i položenom ispitu, studenti će biti sposobni da: vladaju odgovarajućim djelom medicinske nomenklature, da objasne funkcionisanje pojedinačnih organa i sistema organa, poznaju i razumijeju integrisane funkcije pojedinačnih organa, kao i uloge kontrolnih mehanizama organizma, kao i da poznaju i razumijeju povezanost regulatornih sistema unutar čovjekovog organizma kojima se omogućava adaptacija organizma na promjene u unutrašnjoj i spoljašnjoj sredini u svakodnevnim uslovima.	
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:	

predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	20 (anatomija) 20 (fiziologija)
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	10 (anatomija) 10 (fiziologija)	-	-
kolokvijumi	15 (anatomija) 15 (fiziologija)	-	-
Ime i prezime nastavnika i saradnika:			
Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Igor Kumburović, spec. hirurgije prof. primijenjenih studija dr Ivana Kaćanski, profesor primijenjenih studija		
Saradnik:	prof. primijenjenih studija dr Igor Kumburović, spec. hirurgije		
Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet: nema			
Napomena (ukoliko je potrebno): nema			

BALNEOTERAPIJA

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Balneoterapija					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-mod-02-a	obavezan	treća	5	predavanja	30
				vježbe	30
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	0
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: nema					
Ciljevi izučavanja predmeta: Upoznavanje studenata sa osnovama balneologije (mineralne vode, peloidi, lijekoviti gasovi) i humane bioklimatologije (medicinska meteorologija, medicinska klimatologija, biološki ritmovi), kao i osnovnim režimima i terapijskim mjerama u balneoklimatskom liječenju.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Osnove balneologije: režimi i terapijske mjere u balneoklimatskom liječenju.				
II nedjelja	Mineralne vode u balneoklimatskom liječenju.				
III nedjelja	Peloidi u balneoklimatskom liječenju.				
IV nedjelja	Lijekoviti gasovi u balneoklimatskom liječenju.				
V nedjelja	Medicinska meteorologija.				
VI nedjelja	Meteoropatologija, mjere prevencije meteorotropizma.				
VII nedjelja	Medicinska klimatologija.				
VIII nedjelja	Klimatski faktori.				
IX nedjelja	Klimatoprofilaksa.				
X nedjelja	Klimatoterapija.				
XI nedjelja	Biološki ritmovi – dnevni i godišnji.				
XII nedjelja	Primjena balneologije u banjским lečilištima.				
XIII nedjelja	Pravci razvoja balneologije.				
XIV nedjelja	Osnovi kvantne medicine.				
XV nedjelja	Balneologije kao dio integrativne medicine. Odnos balneologije i drugih medicinskih metoda.				
Metode obrazovanja: predavanja, vježbe, analiza slučaja, e-učenje.					
Opterećenje studenata:					
nedjeljno: 4			u semestru: 60		
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi					
Literatura:					
<i>Osnovna literatura:</i>					
1. Jovanović T., Janjić M., Popović G., Conić S.: Balneoklimatologija, udžbenik, Cibif, Beograd, 1995.					
<i>Dopunska literatura:</i>					
2. Russell J., Cohn R.: Balneotherapy, Book on Demand, New Jercy, 2012.					

Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program):

Usvajanje medicinske svijesti i humanih principa u primjeni prirodnih banjskih resursa, usvajanje saznanja iz bioklimatologije sa aspekta uticaja na zdravlje čovjeka u preventivne i terapijske svrhe, ovladavanje načinom primjene mineralnih voda, peloida, lijekovitih gasova u svrhu prevencije i liječenja; ovladavanje znanjima evaluacije i izbora bolesnika za primjenu prirodnih balneoloških i klimatskih resursa.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	40
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	20	-	-
kolokvijumi	30	-	-

Ime i prezime nastavnika i saradnika:

Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Ljubica Nikčević Krivokapić, spec. fizikalne medicine i rehabilitacije
Saradnik:	saradnik u nastavi spec. primijenjene fizioterapije Zoran Tešić

Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet:

nema

Napomena (ukoliko je potrebno):

nema

BIOFIZIKA SA BIOMEHANIKOM

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Biofizika sa biomehnikom					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-06	obavezan	prva	5	predavanja	15
				vježbe	45
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	0
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: nema					
Ciljevi izučavanja predmeta: Utvrđivanje i sticanje fundamentalnih teorijskih i praktičnih znanja iz biofizike, potrebnih za kasnije lakše razumijevanje biomehaničkih mehanizama ljudskog organizma i primjenu ovih znanja u okviru medicinske rehabilitacije različitih poremećaja i oboljenja; upoznavanje sa zakonitostima fizike značajnim za medicinsku rehabilitaciju.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Biotransport. Membranski potencijal. Biofizika senzornih funkcija.				
II nedjelja	Osnovni zakoni mehanike i dinamike. Osnovne zakonitosti biomehanike.				
III nedjelja	Elementi lokomotornog sistema čovjeka, poluge.				
IV nedjelja	Biomehanički aspekti osteogeneze i mehanički model adaptacije forme kosti.				
V nedjelja	Međumolekulske sile.				
VI nedjelja	Elastičnost pri istezanju i savijanju.				
VII nedjelja	Energetika koštane frakture.				
VIII nedjelja	Impulsna sila.				
IX nedjelja	Karakteristike ultrazvuka, izvori ultrazvuka.				
X nedjelja	Tehnike sa X-zracima.				
XI nedjelja	Elektrofiziologija, primjeri modelovanja u elektrofiziologiji.				
XII nedjelja	Prolaz naizmjenične struje kroz organizam.				
XIII nedjelja	Fizički osnovi dijatermije.				
XIV nedjelja	Metode na bazi dijatermije.				
XV nedjelja	Laser, laser u medicini.				
Metode obrazovanja: predavanja uz korišćenje različitog video materijala, vježbe, analiza slučaja, diskusija, klinička praksa.					
Opterećenje studenata:					
nedjeljno: 4			u semestru: 60		
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi					

Literatura:			
<i>Osnovna literatura:</i>			
1. Simonović J., Vuković J., Ristanović D., Radovanov R., Popov D.: Biofizika u medicini, udžbenik, Medicinska knjiga, 2013.			
2. Vasiljev R.: Biomehanika: dinamička morfologija, položaj tijela u prostoru, uslovi ravnoteže, Novi Sad, 2015.			
<i>Dopunska literatura:</i>			
3. Grupa autora, Praktikum iz biofizike u medicini, Nauka, 2009.			
Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program):			
Upoznavanje sa biofizičkim osnovama biomehanike određenih sistema u organizmu, primjenom računarskih metoda u biomehanici i razumijevanje zakonitosti biomehanike i njihovih primjena u složenim sistemima organizma.			
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:			
predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	40
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	20	-	-
kolokvijumi	30	-	-
Ime i prezime nastavnika i saradnika:			
Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Maja Stojanović prof. primijenjenih studija dr Živko Avramov		
Saradnik:	prof. primijenjenih studija dr Maja Stojanović		
Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet:			
nema			
Napomena (ukoliko je potrebno):			
nema			

ETIKA U ZDRAVSTVU

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Etika u zdravstvu					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-04	obavezan	prva	5	predavanja	30
				vježbe	30
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	0
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: nema					
Ciljevi izučavanja predmeta: Ovladavanje osnovama primijenjene medicinske etike, razumijevanje praktičnog značaja etike i poznavanje razlika između etičkih i zakonskih problema, razvijanje kritičkog promišljanja u postupku etičke analize, razumijevanje nacionalnih, evropskih i međunarodnih zakonskih propisa, poznavanje prava i obaveza iz zdravstvene zaštite, zdravstvenog osiguranja, kao i poznavanje prava i obaveza davaoca zdravstvenih usluga, njihovih korisnika i treće strane.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Normativna etika u medicini.				
II nedjelja	Etički principi od značaja za profesiju zdravstvenog radnika.				
III nedjelja	Etičke teorije medicinske etike.				
IV nedjelja	Etički normativi u zdravstvenoj praksi.				
V nedjelja	Etička analiza slučajeva iz zdravstvene prakse, moralne vrijednosti, pogrešno rasuđivanje.				
VI nedjelja	Greške u praksi, moralna i krivična odgovornost zdravstvenog radnika.				
VII nedjelja	Etičko rasuđivanje u poštovanju moralnih vrijednosti i prava pacijenata.				
VIII nedjelja	Nepridržavanje kodifikovanih načela.				
IX nedjelja	Etika u pretkliničkim i kliničkim ispitivanjima (osnove).				
X nedjelja	Etički komitet.				
XI nedjelja	Evropska i međunarodna regulativa.				
XII nedjelja	Nacionalna zdravstvena politika, regulativa u zdravstvu.				
XIII nedjelja	Ljekarska komora Crne Gore.				
XIV nedjelja	Licenca za rad ljekara.				
XV nedjelja	Sud časti.				
Metode obrazovanja: predavanja, radionice, analiza slučajeva iz prakse, učenje zasnovano na problemu, vježbe.					
Opterećenje studenata:					
nedjeljno: 4			u semestru: 60		
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi					

Literatura:			
<i>Osnovna literatura:</i>			
1. Marić J.: Medicinska etika, Data Status, Beograd, 2005.			
<i>Dopunska literatura:</i>			
2. Lazarević A.: Socijalna medicina, autorsko izdanje, 2005.			
3. Grujić V., Martinov Cvejin M., Legetić B.: Socijalna medicina, udžbenik, Medicinski fakultet, Novi Sad, 2011.			
4. Aktuelni zakoni i podzakonska akta Republike Crne Gore iz oblasti zdravstva.			
5. Hope T.: Medical Ethics, OUP Oxford, Oxford, 2004.			
6. Fregmen B. F.: Medical Law and Ethics, Prentice Hall, New Jersey, 2011.			
7. Herring J.: Medical Law and Ethics, Oxford University Press, Oxford, 2020.			
Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program):			
Nakon položenog ispita student će moći da kritički razmišlja o normativnim principima i etičkim načelima, poznaje razliku između zakonskih i etičkih problema, posjeduje znanja da pri pružanju zdravstvenih usluga kritički procjeni da li ona uključuje moralne dužnosti i biće sposoban da primjeni zakone koji regulišu aspekte zdravstvene djelatnosti, prava i obaveze zdravstvenog radnika, pacijenta i treće strane.			
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:			
predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	40
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	20	-	-
kolokvijumi	30	-	-
Ime i prezime nastavnika i saradnika:			
Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Zorica Živković, spec. pedijatrije prof. primijenjenih studija dr Slavica Konević		
Saradnik:	prof. primijenjenih studija dr Zorica Živković, spec. pedijatrije saradnik u nastavi struk. med. sest. Katarina Pešić		
Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet:			
nema			
Napomena (ukoliko je potrebno):			
nema			

FARMAKOLOGIJA I DOZIRANJE LJEKOVA

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Farmakologija i doziranje lijekova					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-izb-04-b	izborni	druga	5	predavanja	30
				vježbe	30
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	0
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: nema					
Ciljevi izučavanja predmeta: Da pruži studentu: znanje o mehanizmima dejstva lijekova, informaciju neophodnu za razumijevanje različitih efekata lijekova, razumijevanje terapijskih i neželjenih efekata pojedinih grupa lijekova, znanje o principima terapijske primjene lijekova.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Uvod. Istorija farmakologije. Podjela farmakologije. Definicija lijeka. Opšti principi i razvoj lijeka. Podjela lijekova.				
II nedjelja	Način primjene lijekova. Doziranje. Ladmjer (oslobađanje, apsorpcija, distribucija, metabolizam i ekskrecija lijekova i odgovor organizma na primijenjeni lijek).				
III nedjelja	Dejstvo lijekova na organizam. Vrste i karakter dejstva lijekova. Mehanizam dejstva lijekova.				
IV nedjelja	Faktori koji utiču na dejstvo lijekova. Promjena dejstva lijekova pri ponovljenom davanju. Uzajamna dejstva lijekova.				
V nedjelja	Štetna dejstva lijekova. Zavisnost od lijekova.				
VI nedjelja	Osnovi kliničke farmakologije. Nesteroidni antiinflamatorni lijekovi. Antireumatici koji modifikuju tok reumatske bolesti.				
VII nedjelja	Farmakologija krvi: antikoagulantni i koagulantni lijekovi. antiagregacijski lijekovi, lokalni i sistemski hemostatici.				
VIII nedjelja	Antianemijski lijekovi.				
IX nedjelja	Voda i elektroliti: sredstva za nadoknađivanje izgubljene tečnosti.				
X nedjelja	Lijekovi za parenteralnu ishranu. Farmakologija respiratornog trakta. Farmakologija kardiovaskularnog sistema.				
XI nedjelja	Lijekovi i terapija perifernih vaskularnih oboljenja. Antilipemici. Farmakologija digestivnog trakta. Imunosupresivi i imunostimulansi.				
XII nedjelja	Farmakologija vitamina. Lijekovi za liječenje gojaznosti. Farmakologija hormona.				
XIII nedjelja	Farmakologija antimikrobnih lijekova. Antigljivični lijekovi. Antivirusni lijekovi. Amebicidni lijekovi. Antimalarijski lijekovi. Antiparazitarni lijekovi.				
XIV nedjelja	Antiseptici i dezinficijensi.				
XV nedjelja	Hemioterapija malignih oboljenja.				
Metode obrazovanja: predavanja, vježbe, video prezentacije, demonstracije, radionica, analiza slučajeva iz prakse					

Opterećenje studenata:			
nedjeljno: 4		u semestru: 60	
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi			
Literatura:			
<i>Osnovna literatura:</i>			
1. Đaković Švajcer K.: Osnovi farmakologije, udžbenik, Ortomedics, Novi Sad, 2010.			
2. Varagić V., Milošević M.: Farmakologija, udžbenik, Elit Medica, Beograd, 2005.			
<i>Dopunska literatura:</i>			
3. Rang H. P., Dale M. M., Ritter J. M., Moore P. K.: Farmakologija, udžbenik, Data Status, Beograd, 2004.			
4. Jakovljević V., Sabo A., Tomić Z. (ured.), Stević S. i sar.: Lijekovi u prometu 2009, priručnik o lijekovima i njihovoj primjeni, ATC klasifikacija, Novi Sad, Beograd, Niš, Kosovska Mitrovica, Podgorica, Ortomedics, Novi Sad, 2007., 2009.			
5. Bukarica-Gojković Lj. i sar.: Praktikum iz farmakologije, Medicinski fakultet, Beograd, 2009.			
Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program):			
Po okončanju kursa, od studenta se očekuje da bude sposoban da: identifikuje mehanizme različitih efekata pojedinih grupa lijekova, poveže terapijske i neželjene efekte pojedinih grupa lijekova sa njihovim različitim farmakološkim efektima, izgradi sopstveni kritički odnos prema lijeku.			
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:			
predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	30
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	40	-	-
kolokvijumi	20	-	-
Ime i prezime nastavnika i saradnika:			
Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Gordana Švonja Parezanović		
Saradnik:	prof. primijenjenih studija dr Gordana Švonja Parezanović saradnik u nastavi struk. med. sest. Jasmina Birta		
Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet:			
nema			
Napomena (ukoliko je potrebno):			
nema			

FIZIOTERAPEUTSKA PROCJENA I VJEŠTINE SA FIZIKALNIM FAKTORIMA U TERAPIJI

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Fizioterapeutska procjena i vještine sa fizikalnim faktorima u terapiji					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-07	obavezan	prva	12	predavanja	60
				vježbe	75
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	420
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: nema					
Ciljevi izučavanja predmeta: Upoznavanje sa mogućnostima procjene funkcijskog stanja i kvaliteta života za potrebe fizioterapije ili medicinske rehabilitacije kod bolesti ili povreda koje najčešće dovode do personalne i socijalne disfunkcije, a u cilju evaluacije i poboljšanja efekata liječenja. Sticanje i usvajanje znanja o metodama i tehnikama u okviru manuelne terapije i fizičkih oblika energije iz prirodnih i vještačkih izvora iz oblasti termoterapije, fototerapije, laseroterapije, hidroterapije, sonoterapije, magnetoterapije, balneo-klimatoterapije i elektroterapije, sticanje znanja i vještina u primjeni metoda i tehnika u okviru savremene tehnologije elektroterapije i elektrodijagnostičkih tehnika, tumačenje dobijenih rezultata. Cilj predmeta jeste upoznavanje studenta sa faktorima koji utiču na fizioterapeutsku procjenu, odnosno na tok fizioterapeutskog i rehabilitacionog procesa.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Pojam kvaliteta života. Opšti i specifični faktori kvaliteta života i stanja organizma. Kriterijumi sastavljanja i primjene funkcijskih testova. Značaj interdisciplinarnog pristupa ispitivanjima funkcijskog statusa.				
II nedjelja	Procjena funkcijskog stanja i kvaliteta života bolesnika sa hroničnim artritisa, seronegativnim spondiloartritisa, sa fibromijalgijom, nakon povreda lokomotornog aparata, sa lezijom perifernih nerava.				
III nedjelja	Procjena funkcijskog stanja i kvaliteta života bolesnika sa degenerativnim oboljenjima kičmenog stuba, sa degenerativnim oboljenjima perifernih zglobova, sa amputacijama, sa kvadriplegijom i paraplegijom, nakon cerebrovaskularnog inzulata, kao i specifičnosti procjena stanja u pedijatriji, u gerijatriji i kod trudnica.				
IV nedjelja	Definicija i predmet izučavanja fizikalne terapije, istorijat, podjela fizikalne terapije, aparaturna i bezaparaturna fizikalna terapija, termoterapija, parafinoterapija, peloidoterapija, parafango, glina i dr., topla para, sauna, hidroterapija, kupke, tuševi, krioterapija i kriomasaža, inhalaciona terapija.				
V nedjelja	Magnetoterapija, značaj primjene u terapiji bolesnika, sonoterapija, infrazvuk i ultrazvuk, tehnike primjene, ultrasonoforeza, fototerapija; sunčev spektar, infracrveni i ultraljubičasti zraci, helioterapija, laseroterapija, vrste lasera, biološki efekti laseroterapije, elektroterapija.				

VI nedjelja	Statički elektricitet, električni napon, električna struja, galvanizacija, stabilna i labilna galvanizacija, hidrogalvanske procedure, elektroforeza lijekova, faradska i neofaradska struja, dijadinamičke struje, interferentne struje, tehnike primjene, eksponencijalna struja, elektrodijagnostika i elektrostimulacija, TENS, visokofrekventne struje, darsonvalizacija, kratkotalasna dijatermija.		
VII nedjelja	Vrste faktora koji utiču na tok fizikalne terapije, način njihovog djelovanja. Objašnjenje razloga djelovanja.		
VIII nedjelja	Spoljni i unutrašnji uticaji na povećavanje ili smanjenje dejstva određenog faktora.		
IX nedjelja	Minimalne i maksimalne vrijednosti pojedinih faktora koji mogu uticati na započinjanje fizikalne terapije ili rehabilitacije.		
X nedjelja	Načini umanjavanja intenziteta faktora koji otežavaju tok fizikalne terapije ili rehabilitacije.		
XI nedjelja	Načini uvećanja intenziteta faktora koji utiču na tok fizikalne terapije ili rehabilitacije.		
XII nedjelja	Zavisnost faktora od starosne dobi, pola.		
XIII nedjelja	Uticaj fiziološkog stanja organizma i načina ishrane u periodu pre potrebe za fizikalnom terapijom ili rehabilitacijom. Uticaj podneblja.		
XIV nedjelja	Dužina trajanja faktora. Markeri uticaja na intenzitet djelovanja na neki od faktora.		
XV nedjelja	Specifičnosti kod male djece. Specifičnosti u gerijatriji. Specifičnosti postoperativnog toka.		
Metode obrazovanja: predavanja, vježbe, analiza slučajeva iz prakse, diskusija, e-učenje.			
Opterećenje studenata:			
nedjeljno: 9		u semestru: 135	
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi			
Literatura: <i>Osnovna literatura:</i> 1. Veljković M.: Opšta fizikalna terapija, udžbenik, Visoka medicinska škola Čuprija, Čuprija, 2004. 2. Mihailović V.: Fizikalna terapija, udžbenik, Obodsko slovo, Rijeka Crnojevića, 2002. 3. Kunej D., Stanković T.: Praktikum fizikalne terapije, Visoka medicinska škola, Zemun, 2004. <i>Dopunska literatura:</i> 4. Sulović V., Jakovljević Đ.: Medicina i kvalitet života, Beograd, SANU, 1997. 5. Goodman C. C., Snyder T. K.: Differential Diagnosis for Physical Therapists: Screening for Referral, Saunders, 2012.			
Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program): Razumijevanje osnovnih pojmova svih aspekata kvaliteta života i multidisciplinarnog pristupa evaluaciji i tretmanu bolesnika, razumijevanje značaja primjene ovakvog pristupa u preventivne svrhe, u svrhu fizioterapijskog tretmana ili rehabilitacije, kao i ovladavanje tehnikama procjene kvaliteta života i faktora koji utiču na mogućnost sprovođenja fizioterapije ili medicinske rehabilitacije. Po završenom kursu i položenom ispitu, student je razumijeo i ovladao znanjem o faktorima koji utiču na fizioterapeutsku procjenu, odnosno na tok fizioterapeutskog i rehabilitacionog procesa, na osnovu čega je spreman za izučavanje tehnika u fizioterapiji i rehabilitaciji.			
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:			
predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	40
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	20	-	-

kolokvijumi	30	-	-
Ime i prezime nastavnika i saradnika:			
Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Ivana Kaćanski, profesor primijenjenih studija		
Saradnik:	saradnik u nastavi dr med. Kaća Tomčuk, spec. fizikalne medicine i rehabilitacije saradnik u nastavi spec. primijenjene fizioterapije Zoran Tešić		
Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet:			
nema			
Napomena (ukoliko je potrebno):			
nema			

FIZIOTERAPIJA KOD HIRURŠKIH PACIJENATA

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Fizioterapija kod hirurških pacijenata					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-19	obavezan	treća	3	predavanja	30
				vježbe	45
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	300
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: Fizioterapeutska procjena i vještine sa fizikalnim faktorima u terapiji Osnovi hirurgije sa ortopedijom					
Ciljevi izučavanja predmeta: Ovladavanje teoretskim znanjem i vještinama u zbrinjavanju bolesnika svih hirurških grana.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Rekapitulacija nastavnih jedinica iz oblasti hirurgije i ortopedije.				
II nedjelja	Rekapitulacija nastavnih jedinica iz oblasti hirurgije i ortopedije.				
III nedjelja	Primjena principa asepse i antiseptike u svakodnevnoj hirurškoj praksi.				
IV nedjelja	Moguće metode fizioterapije i medicinske rehabilitacije kod pacijenata sa povredama digestivnog i endokrinog sistema.				
V nedjelja	Moguće metode fizioterapije i medicinske rehabilitacije kod pacijenata sa oboljenjima lokomotornog sistema.				
VI nedjelja	Moguće metode fizioterapije i medicinske rehabilitacije kod pacijenata sa hirurškim oboljenjima i povredama krvnih i limfnih sudova.				
VII nedjelja	Moguće metode fizioterapije i medicinske rehabilitacije kod pacijenata sa hirurškim oboljenjima i povredama centralnog i perifernog nervnog sistema.				
VIII nedjelja	Moguće metode fizioterapije i medicinske rehabilitacije kod pacijenata sa opekotinama.				
IX nedjelja	Moguće metode fizioterapije i medicinske rehabilitacije kod pacijenata sa hirurškim oboljenjima i povredama urogenitalnog trakta.				
X nedjelja	Moguće metode fizioterapije i medicinske rehabilitacije kod pacijenata sa povredama grudnog koša i pluća.				
XI nedjelja	Moguće metode fizioterapije i medicinske rehabilitacije kod pacijenata sa hirurškim oboljenjima i povredama srca.				
XII nedjelja	Moguće metode fizioterapije i medicinske rehabilitacije kod onkoloških pacijenata.				
XIII nedjelja	Moguće metode fizioterapije i medicinske rehabilitacije kod djeteta kao hirurškog pacijenta – pedijatrijske specifičnosti.				
XIV nedjelja	Moguće metode fizioterapije i medicinske rehabilitacije kod pacijenata nakon transplantacije organa.				
XV nedjelja	Moguće metode fizioterapije i medicinske rehabilitacije nakon poluintenzivne i intenzivne njege hirurških pacijenata.				
Metode obrazovanja: predavanja, vježbe, rad na modelu, simulacije, video prezentacije, e-učenje, klinička praksa.					

Opterećenje studenata:			
nedjeljno: 5		u semestru: 75	
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi			
Literatura:			
<i>Osnovna literatura:</i>			
1. Pajić D., Mačvanin Đ. i sar.: Hirurgija, udžbenik, Medicinski fakultet, Novi Sadu, 2009.			
2. Stanić V., Maličević Ž. i sar.: Grudna hirurgija (ur.: Jaković R. M.), udžbenik, Medicinski fakultet, Beograd, 2004.			
<i>Dopunska literatura:</i>			
3. Banović D.: Povrede u sportu, udžbenik, Draslar partner, Beograd, 2006.			
4. Nikolić Ž.: Povrede ekstremiteta, liječenje i medicinska rehabilitacija, Draslar partner, Beograd, 2009.			
5. Norton J., Barie P. S., Bollinger R. R., Chang A. E., Lowry S., Mulvihill S. J., Pass H. I., Thompson R. W.: Surgery: Basic Science and Clinical Evidence, Springer Publishing Company, New York, 2008.			
Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program):			
Studenti će biti osposobljeni da praktično primjene usvojena znanja iz svih hirurških disciplina neophodnih za učenje vještina u zbrinjavanju hirurških bolesnika sa aspekta fizioterapeutskih postupaka i procedura.			
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:			
predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	30
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	40	-	-
kolokvijumi	20	-	-
Ime i prezime nastavnika i saradnika:			
Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Igor Kumburović, spec. hirurgije prof. primijenjenih studija dr Ivana Kaćanski, spec. fizikalne medicine i rehabilitacije		
Saradnik:	saradnik u nastavi dr Zlata Janjić, spec. plastične i rekonstruktivne hirurgije saradnik u nastavi spec. primijenjene fizioterapije Zoran Tešić		
Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet:			
nema			
Napomena (ukoliko je potrebno):			
nema			

FIZIOTERAPIJA KOD INTERNISTIČKIH PACIJENATA

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Fizioterapija kod internističkih pacijenata					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-14	obavezan	druga	5	predavanja	15
				vježbe	15
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	150
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: Fizioterapeutska procjena i vještine sa fizikalnim faktorima u terapiji Osnovi interne medicine					
Ciljevi izučavanja predmeta: Usvajanje aktuelnih teorijskih i praktičnih stručnih znanja iz interne medicine u funkciji primjene fizioterapijskih metoda i medicinske rehabilitacije internističkih pacijenata.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Rekapitulacija nastavnih jedinica iz oblasti interne medicine.				
II nedjelja	Rekapitulacija nastavnih jedinica iz oblasti interne medicine.				
III nedjelja	Kineziterapijska dijagnostika, procjena, plan i program kineziterapije u okviru liječenja u internoj medicini.				
IV nedjelja	Kineziterapijska dijagnostika, procjena, plan i program kineziterapije u okviru rehabilitacije u internoj medicini.				
V nedjelja	Kineziterapija kod infarkta miokarda.				
VI nedjelja	Kineziterapija kod hipertenzije.				
VII nedjelja	Kineziterapija posle operacije by-pass-a na srcu.				
VIII nedjelja	Kineziterapija i bolesti periferne cirkulacije.				
IX nedjelja	Kineziterapija i operacije arterijskih vansrčanih by-pass-a.				
X nedjelja	Kineziterapija kod opstruktivnih bolesti pluća i astme.				
XI nedjelja	Kineziterapija kod opstruktivnih bolesti pluća i astme.				
XII nedjelja	Specifičnost kineziterapije kod plućnih bolesti u djece.				
XIII nedjelja	Kineziterapija kod zapaljenskog reumatizma.				
XIV nedjelja	Kineziterapija kod degenerativnog reumatizma.				
XV nedjelja	Kineziterapija kod vanzglobnog reumatizma.				
Metode obrazovanja: predavanja, vježbe, e-učenje, korišćenje modela, simulacije, klinička praksa.					
Opterećenje studenata:					
nedjeljno: 2			u semestru: 30		
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi					

Literatura:			
<i>Osnovna literatura:</i>			
1. Pavlović M.: Kineziterapija u procesu rehabilitacije obolelih od kardiovaskularnih bolesti, udžbenik, Beograd, 2002.			
2. Popović M.: Kineziterapija respiratornih poremećaja, udžbenik, autorsko izdanje, Beograd, 2003.			
<i>Dopunska literatura:</i>			
3. Manojlović D. i sar.: Interna medicina I, udžbenik, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2003.			
4. Manojlović D. i sar.: Interna medicina II, udžbenik, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2003.			
5. Đurica S.: Interna medicina, udžbenik, Viša medicinska škola, Beograd, 2000.			
6. Pavlović M.: Kineziterapija u reumatologiji, udžbenik, Beograd, 2003.			
7. Kasper D., Fauci A., Hauser S., Longo D.: Harrison's Principles of Internal Medicine, McGraw-Hill Professional, New York, 2015.			
Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program):			
Osposobljenost za primjenu metoda fizioterapije i medicinske rehabilitacije internističkih pacijenata (kardioloških, pulmoloških, hematoloških, gastroenteroloških, nefroloških, endokrinoloških, imunoloških, onkoloških).			
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:			
predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	30
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	40	-	-
kolokvijumi	20	-	-
Ime i prezime nastavnika i saradnika:			
Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Brane Gavrančić prof. primijenjenih studija dr Ljubica Nikčević Krivokapić, spec. fizikalne medicine i rehabilitacije		
Saradnik:	saradnik u nastavi mast. org. zdrav. nege Zlatko Ćirić saradnik u nastavi dr med. Kaća Tomčuk, spec. fizikalne medicine i rehabilitacije		
Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet:			
nema			
Napomena (ukoliko je potrebno):			
nema			

FIZIOTERAPIJA KOD PACIJENATA U PEDIJATRIJI

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Fizioterapija kod pacijenata u pedijatriji					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-15	obavezan	druga	5	predavanja	15
				vježbe	15
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	150
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: Fizioterapeutska procjena i vještine sa fizikalnim faktorima u terapiji, Osnovi pedijatrije					
Ciljevi izučavanja predmeta: Sticanje znanja o najznačajnijim bolestima i povredama djece i adolescenata, o deformitetima i o kongenitalnim anomalijama, sticanje znanja o mogućnostima primjene rehabilitacionih metoda kod bolesne ili povređene djece i adolescenata, sticanje znanja o specifičnostima fizioterapije i medicinske rehabilitacije u pedijatriji.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Uvodni dio, psihomotorni razvoj djece, posebne karakteristike bolesnog djeteta.				
II nedjelja	Uloga fizioterapeuta u pedijatriji.				
III nedjelja	Odnos: dijete, roditelj, fizioterapeut. Procjena psihofizičkog stanja obolelog djeteta, rehabilitacija djece bolesne od neuroloških oboljenja, rehabilitacija u tretmanu razvojnih poremećaja kod djece.				
IV nedjelja	Rehabilitacija obolele djece od dječje cerebralne paralize, rehabilitacija obolele djece od reumatskih oboljenja, rehabilitacija djece koja boluju od respiratornih i srčanih oboljenja.				
V nedjelja	Rehabilitacija djece obolele od ortopedskih oboljenja, rehabilitacija djece sa deformitetima kičmenog stuba, rehabilitacija djece sa deformitetima ekstremiteta, rehabilitacija djece nakon povreda lokomotornog aparata.				
VI nedjelja	Rehabilitacija djece nakon hirurških intervencija.				
VII nedjelja	Timska saradnja u fizioterapiji djece, posebna obuka roditelja u rehabilitaciji bolesne djece.				
VIII nedjelja	Neurobiologija razvojne dobi. Psihomotorni razvoj, trening motorne kontrole.				
IX nedjelja	Fizioterapija kod kliničkih stanja: neurološke bolesti centralnog i perifernog nervnog sistema.				
X nedjelja	Mentalna retardacija, porođajne traume, kongenitalne abnormalnosti, povrede i oboljenja kostiju, zglobova, mišića i kože, respiratorne i srčane bolesti djece.				
XI nedjelja	Korišćenje i vođenje medicinske dokumentacije.				
XII nedjelja	Razvijanje vještine pregleda sa djetetom.				
XIII nedjelja	Razvijanje komunikacije sa djetetom.				
XIV nedjelja	Povezivanje znanja iz bazičnih kliničkih predmeta, patoanatomskog supstrata i efekata metoda fizioterapije.				
XV nedjelja	Povezivanje znanja iz bazičnih kliničkih predmeta, patoanatomskog supstrata i efekata metoda fizioterapije - primjeri iz prakse.				

Metode obrazovanja: predavanja, vježbe, analiza slučaja, rad na modelu, e-učenje, klinička praksa.			
Opterećenje studenata:			
nedjeljno: 2		u semestru: 30	
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi			
Literatura: <i>Osnovna literatura:</i> 1. Savić K, Mikov A.: Rehabilitacija djece i omladine, udžbenik, Ortomediks, Novi Sad, 2007. 2. Savić K.: Rehabilitacija u pedijatriji, udžbenik, autorsko izdanje, Novi Sad, 2003. 3. Malčić I., Jelušić M.: Pedijatrijska reumatologija, Medicinska naklada, Zagreb, 2014. 4. Jovanović L.: Kineziterapija u pedijatriji, udžbenik, autorsko izdanje, Beograd 2000. <i>Dopunska literatura:</i> 5. Veljković M.: Klinička fizikalna terapija, udžbenik, Visoka medicinska škola, Čuprija, 2004. 6. Shepherd R.: Physiotherapy in Paediatrics, Butterworth Heinemann, Boston, 2004. 7. Jan S. T.: Pediatric Physical Therapy, LWW, New York, 2014. 8. Toby M. Long: Handbook of Pediatric Physical Therapy, Villey, London, 2012.			
Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program): Osposobljenost za samostalan i timski rad metodama fizioterapije i medicinske rehabilitacije u pedijatriji.			
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:			
predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	30
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	40	-	-
kolokvijumi	20	-	-
Ime i prezime nastavnika i saradnika:			
Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Zorica Živković, spec. pedijatrije prof. primijenjenih studija dr Ivana Kaćanski		
Saradnik:	saradnik u nastavi spec. struk. med. sest. Tijana Rakonjac		
Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet: nema			
Napomena (ukoliko je potrebno): nema			

GERIJARIJA I ZDRAVSTVENA NJEGA U GERIJARIJI

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Gerijatrija i zdravstvena njega u gerijatriji					
Sifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-izb-01-e	izborni	treća	5	predavanja	30
				vježbe	30
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	0
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: nema					
Ciljevi izučavanja predmeta: Student će usvojiti znanja i vještine u sprovođenju fizioterapeutskih postupaka i zdravstvene njege starih, razumijeće posebnosti starih u odnosu na tjelesne, socijalne i psihološke potrebe i probleme, biće upoznat sa mogućnostima njihovog zbrinjavanja u institucijama i vlastitom domu.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Pojam gerontologije i gerijatrije. Fizički, psihološki i socijalni aspekti starenja. Prepoznavanje problema starih.				
II nedjelja	Teorije starenja, specifičnosti definisanja starenja, zdravstvenih problema, bolesti u starosti, prevencija komplikacija, liječenje, negovanje i rehabilitacija.				
III nedjelja	Kategorizacija njege, terapijske procedure, specifičnosti komunikacije.				
IV nedjelja	Najčešći zdravstveni problemi starih, njihova prevencija i liječenje.				
V nedjelja	Uloga primijenjenog fizioterapeuta i medicinske sestre u zdravstvenoj zaštiti i njezi starih.				
VI nedjelja	Specifičnosti zdravstvene fizioterapeutskih i rehabilitacionih postupaka i postupaka zdravstvene njege u domovima za stare i gerijatrijskim centrima.				
VII nedjelja	Specifičnosti medicinske rehabilitacije starih lica. Institucije posvećene starim licima.				
VIII nedjelja	Pravci razvoja gerijatrije u EU. Značaj psihičke rehabilitacije starih lica.				
IX nedjelja	Aktivnosti svakodnevnog života. Psihofizička ispunjenost, eliminacija osjećaja odbačenosti.				
X nedjelja	Timske aktivnosti, organizacija slobodnih aktivnosti, umjetničke i sportske aktivnosti.				
XI nedjelja	Briga lokalne zajednice za unaprjeđenje života ostarelog stanovništva (udruženje, dnevni centri).				
XII nedjelja	Gerontološki centri, organizacija rada, aktivnosti unutar centra. Rad u gerontološkim centrima u Crnoj Gori i zemljama EU.				
XIII nedjelja	Značaj prevencije. Palijativna njega i rad sa porodicom.				
XIV nedjelja	Edukacija stanovništva za volonterski rad.				
XV nedjelja	Upoznavanje sa socijalnom zaštitom starih.				
Metode obrazovanja: predavanja uz korišćenje različitog video materijala, vježbe, radionice, klinička praksa, posjeta zapošljenih iz nastavne baze.					
Opterećenje studenata:					

nedjeljno: 4		u semestru: 60	
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi			
Literatura: <i>Osnovna literatura:</i> 1. Vukadinov J.: Gerijatrija i njega starih osoba, udžbenik, Medicinski fakultet, Novi Sad, 2006. 2. Šarenac D.: Zdravstvena njega starih, udžbenik, Licej, Beograd, 2009. <i>Dopunska literatura:</i> 3. Dujaković Z. i sar.: Gerijatrija - medicina starije dobi, udžbenik, Medicinska naklada, Zagreb, 2008. 4. Stavljenić – Rukavina A., Mitermayer R. R., Roksandić T. S., Mustajbegović J.: Kvaliteta dugotrajne skrbi starijih osoba, Centar za gerontolgiju, Referentni centar Ministarstva zdravlja RH za zaštitu zdravlja starijih osoba, priručnik, Zagreb, 2012. 5. Popović -Pejičić S.: Hipotalamus-hipofiza-štitnjača i starenje, Medicinski fakultet, Banja Luka, 2005. 6. Boltz. M.: Evidence-Based Geriatric Nursing Protocols for Best Practice, Springer Publishing Company, New York, 2012. 7. Nair B. K.: Geriatric Medicine, Springer Singapore, Singapore, 2018. 8. Chernoff R.: Geriatric Nutrition: The Health Professional's Handbook , Jones & Bartlett Learning, London, 2006. 9. Taylor R.: Oxford Handbook of Palliative Care, Oxford University Press, Oxford, 2009. 10. Kasper D., Fauci A., Hauser S., Longo D.: Harrison's Principles of Internal Medicine, McGraw-Hill Professional, New York, 2015.			
Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program): Nakon završenog kursa student treba da bude osposobljen da prepozna specifične probleme starih, procjeni funkcionalne sposobnosti i mogućnosti samozbrinjavanja, edukuje za samozbrinjavanje i liječenje u domovima za stare i gerijatrijskim bolnicama.			
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:			
predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	30
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	40	-	-
kolokvijumi	20	-	-
Ime i prezime nastavnika i saradnika:			
Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Olivera Đurović prof. primijenjenih studija dr Milica Živaljević, spec. onkologije		
Saradnik:	saradnik u nastavi dr med. Damir Adrović saradnik u nastavi spec. struk. med. sest. Danijela Simić saradnik u nastavi spec. struk. med. sest. Dijana Kukuličić		
Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet: nema			
Napomena (ukoliko je potrebno): nema			

HIGIJENA SA OSNOVAMA MIKROBIOLOGIJE I PARAZITOLOGIJE

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Higijena sa osnovama mikrobiologije i parazitologije					
Sifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-05	obavezan	prva	5	predavanja	30
				vježbe	30
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	330
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: nema					
Ciljevi izučavanja predmeta: Ovladavanje znanjem o zdravstveno-vaspitolnom procesu, kao mjeri zdravstvene zaštite na svim nivoima zdravstvene zaštite, savladavanje principa, ciljeva i metoda primjene zdravstveno-vaspitolnih sredstava, kao i uticaj na promjene rizičnog ponašanja pojedinaca, porodice i zajednice. Razvijanje interesovanja kod studenta za svoje stalno stručno i opšte obrazovanje, odnosno osposobljavanje zdravstvenog radnika za rukovođenje rizikom u zdravstvenim ustanovama. Upoznavanje sa ćelijskom organizacijom i osnovnim karakteristikama bakterija, virusa i parazita.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Higijena i zdravlje. Higijenski uslovi planiranja i gradnje zdravstvenih ustanova.				
II nedjelja	Osvijetljenost, ventilacija i grijanje u zdravstvenim ustanovama. Kvalitet vazduha u zdravstvenim ustanovama.				
III nedjelja	Voda i zdravlje. Zdravstvena Bezbjednost vode za piće. Način vodosnabdevanja zdravstvenih ustanova. Dezinfekcija vode za piće.				
IV nedjelja	Dispozicija čvrstih i tečnih otpadnih materija. Dispozicija medicinskog otpada.				
V nedjelja	Lična higijena zdravstvenih radnika: higijena ruku i lična zaštitna sredstva.				
VI nedjelja	Higijenski postupci u održavanju higijene bolesnih ljudi. Higijensko - epidemiološka rješenja sanitarnog prostora. Higijenski ispravno postupanje sa bolničkim vešom. Higijenski zahtjevi za kuhinjske prostorije i raspodjelu hrane. Primjena HACCP sistema u rukovanju hranom i vodom za piće.				
VII nedjelja	Internacionalno i zakonodavstvo u Crnoj Gori u oblasti zdravstvene Bezbjednosti hrane, predmeta opšte upotrebe.				
VIII nedjelja	Rukovođenje rizikom u zdravstvenim ustanovama. Utvrđivanje kritičnih tačaka u zdravstvenim ustanovama. Epidemiološki značaj utvrđivanja kritičnih tačaka i plan kontrole kritičnih tačaka u zdravstvenim ustanovama. Zdravstveno vaspitanje u sistemu naučnih disciplina.				
IX nedjelja	Zdravlje: savremeni koncept. Zdravstveno vaspitanje. Faktori koji utiču na zdravlje. Stil života. Zdravlje i okolina. Promocija i unaprjeđenje zdravlja.				
X nedjelja	Ponašanje i promjene ponašanja. Prevencije bolesti. Edukacija, savjetovanje i informisanje. Planiranje, sprovođenje i evaluacija zdravstveno-vaspitolnih intervencija u ustanovama primarne, sekundarne, tercijarne zaštite.				
XI nedjelja	Komunikacione, edukativne i organizacione metode i strategije. Sedam principa edukacije SZO.				
XII nedjelja	Sprovođenje zdravstveno-vaspitolnih intervencija u sistemu zdravstvene zaštite.				

XIII nedjelja	Opšta bakteriologija: klasifikacija mikroorganizama, anatomija i fiziologija bakterijske ćelije, metabolizam bakterija, dejstvo fizičkih i hemijskih agenasa na mikroorganizme, faktori patogenosti i virulencije, antibiotici, antimikotici i hemioterapeutici, fiziološka mikroflora, brzi dijagnostički testovi i molekularne metode u mikrobiologiji.		
XIV nedjelja	Opšta i specijalna virusologija: opšte osobine virusa, djelovanje fizičkih i hemijskih agenasa na viruse, patogeneza i kontrola virusnih infekcija, interferoni i antivirusni lijekovi, laboratorijska dijagnostika, DNK i RNK virusi značajni za humanu patologiju.		
XV nedjelja	Parazitologija.		
Metode obrazovanja: predavanja, praktična nastava, diskusija, rješavanje problema, klinička praksa.			
Opterećenje studenata:			
nedjeljno: 4		u semestru: 60	
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi			
Literatura: <i>Osnovna literatura:</i> 1. Novaković B., Grujić V.: Higijena i zdravstveno vaspitanje, udžbenik, Medicinski fakultet, Nov i Sad, 2005. <i>Dopunska literatura:</i> 2. Kristoforović-Ilić M.: Higijena sa medicinskom ekologijom, udžbenik, Ortomedics, Novi Sad, 2013. 3. Kekuš D.: Zdravstveno vaspitanje, udžbenik, Digital art, Beograd, 2009. 4. Baračkov N., Bujak J., Ilić D., Jović S., Panić M. i sar.: Vaspitanje za zdravlje kroz životne vještine, Ministarstvo prosvijete i sporta Republike Crne Gore, 2007. 5. Graser S., Hill E., Potter B., Matijević S., Jović S.: Promocija zdravlja zasnovana na dokazima, Ministarstvo zdravlja Republike Crne Gore, 2006. 6. Andersen B. M.: Prevention and Control of Infections in Hospitals, Springer, Munchen, 2019. 7. Egerton C. F. G.: Lectures on Physiology, Hygiene, for Hospital and Home Nursing, Forgotten Books, London, 2018. 8. Gerard T. J., Berdell F. R., Case C. L.: Microbiology: An Introduction, Books a la Carte Edition, Benjamin Cummings, New York, 2009.			
Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program): Student stiče praktična znanja o profesionalnim kompetencijama unutar svoje struke, o analizi i rukovođenju rizikom u zdravstvenim ustanovama po pitanju higijene i zaštite zdravlja zdravstvenih radnika i korisnika zdravstvenih usluga na svim nivoima zdravstvene zaštite. Takođe, nakon završenog kursa i položenog ispita, student će biti upoznat sa ćelijskom organizacijom i osnovnim karakteristikama bakterija, virusa i parazita..			
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:			
predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	40
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	20	-	-
kolokvijumi	30	-	-
Ime i prezime nastavnika i saradnika:			
Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Slavica Konević prof. primijenjenih studija dr Zorica Živković, spec. pedijatrije		
Saradnik:	saradnik u nastavi mr zdravstvene nege Ljiljana Stijepović saradnik u nastavi spec. struk. med. sest. Dijana Kukuličić		

Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet:
---

nema

Napomena (ukoliko je potrebno):
--

nema

JAVNO ZDRAVLJE

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Javno zdravlje					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-izb-02-c	izborni	druga	5	predavanja	30
				vježbe	30
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	0
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: nema					
Ciljevi izučavanja predmeta: Cilj predmeta je upoznavanje studenta sa mjerama, nivoima i organizacijom zdravstvene zaštite i njihovo osposobljavanje za primjenu socijalno medicinskog pristupa u budućoj praksi, prvenstveno u oblasti zdravstvene njege.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Razvoj i definicija socijalne medicine.				
II nedjelja	Zdravlje i kvalitet života.				
III nedjelja	Društvena briga o zdravlju.				
IV nedjelja	Komunikacija u zdravstvu.				
V nedjelja	Zdravstvena zaštita.				
VI nedjelja	Socijalne nejednakosti u zdravlju i ostvarivanju zdravstvene zaštite. Vulnerabilne kategorije.				
VII nedjelja	Zdravstvena politika. Kriterijumi za procjenu socijalno medicinskog značaja zdravstvenih problema.				
VIII nedjelja	Metode prevencije i kontrole hroničnih nezaraznih bolesti.				
IX nedjelja	Sistemi zdravstvene zaštite u svijetu.				
X nedjelja	Programiranje zdravstvene zaštite.				
XI nedjelja	Uloga zdravstvenih ustanova i zdravstvenih radnika u sistemu zdravstvene zaštite.				
XII nedjelja	Zdravstvena tehnologija.				
XIII nedjelja	Kvalitet zdravstvene zaštite.				
XIV nedjelja	Klasifikacioni sistemi u zdravstvu.				
XV nedjelja	Menadžment u zdravstvu.				
Metode obrazovanja: predavanja, vježbe, diskusije, rješavanje problema.					
Opterećenje studenata:					
nedjeljno: 4			u semestru: 60		
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi					

Literatura:*Osnovna literatura:*

1. Jakovljević Đ., Grujić V., Martinov Cvejic M.: Socijalna medicina, udžbenik, Medicinski fakultet, Nov i Sad, 2014.

Dopunska literatura:

2. Hojer S.: Pristupi i metode u zdravstvenom odgoju, udžbenik, Koledž zdravlja, Ljubljana, 2005.
3. Simić S. i sar.: Socijalna medicina, udžbenik, Medicinski fakultet, Beograd, 2012.
4. Murphy F.: Community Engagement, Organization, and Development for Public Health Practice, Springer Publishing Company, New York, 2004.
5. Park K.: Parks Text Book Of Preventive & Social Medicine, Banarsidas Bhanot Publishers, Manchester, 2017.
6. Scriven A.: Promoting Health: A Practical Guide, Bailliere Tindall, Edinburg, 2010.
7. Aspalter C.: Health Care Systems in Europe and Asia, Routledge, London, 2015.

Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program):

Nakon odslušanog kursa, studenti će poznavati principe javnog zdravlja, zdravstvene politike, indikatora zdravstvenog stanja stanovništva, klasifikacionih sistema u zdravstvu i razumjeti funkcionisanje sistema zdravstvene zaštite, posebno u oblasti zdravstvene njege sa aspekta pacijenta, zdravstvenih radnika, zdravstvene ustanove, države i društva.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	40
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	20	-	-
kolokvijumi	30	-	-

Ime i prezime nastavnika i saradnika:

Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Olivera Đurović prof. primijenjenih studija dr Slađana Šimon
Saradnik:	saradnik u nastavi mr zdravstvene njege i terapije Vukica Đukić saradnik u nastavi struk. med. sest. Katarina Pešić

Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet:

nema

Napomena (ukoliko je potrebno):

nema

KLINIČKA KINEZILOGIJA

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Klinička kineziologija					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-11	obavezan	druga	5	predavanja	15
				vježbe	45
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	0
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: Fizioterapeutska procjena i vještine sa fizikalnim faktorima u terapiji					
Ciljevi izučavanja predmeta: Upoznavanje sa značajem i ulogom kineziologije u dijagnostici i terapiji u procesu medicinske rehabilitacije, sticanje, objedinjavanje i primjenjivanje znanja o izvođenju pokreta u fiziološkim uslovima, upoznavanje sa teorijskim znanjima o biomehanici motornih funkcija i mehanizmima izvođenja pokreta.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Uloga kineziologije kao discipline i položaj u odnosu na medicinu i druge naučne grane.				
II nedjelja	Značaj građe čovjekovog tijela u morfološkom, funkcionalnom i biomehaničkom smislu.				
III nedjelja	Značaj fizike, biofizike i mehanike, kao i drugih srodnih nauka usko vezanih za izučavanje načina izvođenja pokreta i kretanja tijela.				
IV nedjelja	Značaj neurofiziologije neophodne za izučavanje voljnog pokreta.				
V nedjelja	Značaj neurofiziologije neophodne za izučavanje stvaranja motornih navika.				
VI nedjelja	Mjerenje obima pokreta i manuelno-mišićni test				
VII nedjelja	Kineziologija i kineziterapija vezana za: kičmeni stub				
VIII nedjelja	Kineziologija i kineziterapija vezana za: rameni kompleks				
IX nedjelja	Kineziologija i kineziterapija vezana za: lakat				
X nedjelja	Kineziologija i kineziterapija vezana za: ručni zglob, šaka				
XI nedjelja	Kineziologija i kineziterapija vezana za: kuk				
XII nedjelja	Kineziologija i kineziterapija vezana za: koleno				
XIII nedjelja	Kineziologija i kineziterapija vezana za: skočni zglob				
XIV nedjelja	Kineziologija i kineziterapija vezana za: stopalo				
XV nedjelja	Kineziologija i kineziterapija vezana za: mišići lica.				
Metode obrazovanja: predavanja, korišćenje didaktičkih sredstava, video prezentacije, demonstracije, vježbe, terenski rad, klinička praksa.					
Opterećenje studenata:					
nedjeljno: 4			u semestru: 60		
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi					

Literatura:			
<i>Osnovna literatura:</i>			
1. Zec Ž.: Osnovi kineziologije, udžbenik, Visoka medicinska škola, Zemun, 2000.			
2. Nikolić S., Vučurević S.: Praktikum iz kineziologije, Visoka medicinska škola, Zemun, 2000.			
<i>Dopunska literatura:</i>			
3. Frost R.: Applied Kinesiology, Revised Edition: A Training Manual and Reference Book of Basic Principles and Practices, Academic Press, London, 2013.			
4. Norkin C. C., White J. D.: Measurement of Joint Motion-A Guide to Goniometry, F. A. Davis Company, Philadelphia, 2009.			
Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program):			
Samostalnost procjene i primjene pokreta u terapijske svrhe, primjena stečenih znanja i vještina u procjeni funkcionalnih sposobnosti zglobova. Objedinjena znanja o značaju primjene pokreta u razvijanju psihofizičkih osobina i povezivanju biološke vrijednosti organizma, primjenjena u kabinetskim uslovima, osnova su za procjenu i primjenu pokreta u patološkim uslovima, osposobljavanje za primjenu tehnika mjerenja obima pokreta u zglobovima i manuelno-mišićnog testa, savladavanje osnove kineziologije ljudskog tijela.			
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:			
predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	30
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	40	-	-
kolokvijumi	20	-	-
Ime i prezime nastavnika i saradnika:			
Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Ivana Kaćanski		
Saradnik:	prof. primijenjenih studija dr Ivana Kaćanski saradnik u nastavi dr med. Kaća Tomčuk, spec. fizikalne medicine i rehabilitacije		
Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet:			
nema			
Napomena (ukoliko je potrebno):			
nema			

KLINIČKA KINEZITERAPIJA

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Klinička kineziterapija					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-13	obavezan	druga	8	predavanja	15
				vježbe	45
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	300
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: Klinička kineziologija					
Ciljevi izučavanja predmeta: Sticanje teorijskog znanja o osnovama, načinima izvođenja i efektima terapije pokretom, pedagoškim i metodološkim principima primjene kineziterapije značajnim za radnog terapeuta, sticanje znanja o principima kineziterapije mišićno-skeletnih disfunkcija, uspostavljanje veze između patoanatomskog supstrata i liječenja pokretom, sticanje znanja o procjeni funkcionalnog stanja, sačinjavanje programa specifičnim metodama.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Posljedice inaktiviteta, biološka vrijednost pokreta. Sredstva kineziterapije, naučna osnova, ciljevi, zadaci, oblici i načini sprovođenja. Pedagoški i metodološki principi kineziterapije, metodologija doziranja, početni položaji za kineziterapiju.				
II nedjelja	Vrste, elementi, efekti i upotreba pasivnih terapijskih pokreta. Razvoj pokreta, motorno učenje kao baza aktivne kineziterapije.				
III nedjelja	Vrste, elementi, efekti i upotreba aktivnih terapijskih pokreta. Principi hidrokineziterapije, sportsko-rekreativnih aktivnosti i igara kao oblika kineziterapije.				
IV nedjelja	Indikacije i kontraindikacije za kineziterapiju. Specifičnosti kineziterapije kod starih lica.				
V nedjelja	Model mišićno-skeletnih disfunkcija. Funkcija i odgovor vezivnog tkiva na djelovanje fizičkih sila.				
VI nedjelja	Komponente značajne za mišićno-skeletne probleme: inflamacija, imobilizacija, mišićna slabost, tonus, bol. Terapeutska procjena stanja tkiva i izbor kineziterapijskih tehnika: primjena pokreta u diferencijalnoj procjeni mekih tkiva, načini opterećenja tkiva, reaktivnost tkiva.				
VII nedjelja	Oštećenje mišićne funkcije: snaga, brzina, izdržljivost, spretnost. Faktori koji utiču na mišićnu funkciju: tip i veličina mišićnog vlakna, odnos sila–brzina, dužina–tenzija, specifičnost treninga.				
VIII nedjelja	Mjere opreza i kontraindikacije kod oštećenja mišićne funkcije: bol, valsvalva manevar, mišićni zamor, fiziološka adaptacija na trening. Oštećenje mobilnosti. Normalna mobilnost zglobova, obim pokreta u zglobovu i funkcionalni obim mišićne kontrakcije.				

IX nedjelja	Kineziterapijski pristup kod hipomobilnosti i hiperomobilnosti. Bol: etiologija i patofiziologija, organski i neorganski bol, dimenzije i tipovi bola. Disfunkcija posture i koordinacije izazvane mišićnim disbalansom i drugim disfunkcijama.		
X nedjelja	Hod i devijacije hoda kao posljedica mišićno-skeletnih disfunkcija. Najznačajniji fiziološki odgovori na fizičku aktivnost i vježbe kardiovaskularnog i respiratornog sistema.		
XI nedjelja	Adaptacija respiratornog sistema na napor u fiziološkim uslovima. Funkcionalni testovi i program kineziterapije u zavisnosti od disfunkcije respiratornog sistema.		
XII nedjelja	Aerobno-kondicioni trening. Programi aerobnog tretmana.		
XIII nedjelja	Procjena tolerancije na vježbe kod kardioloških disfunkcija		
XIV nedjelja	Funkcionalna regulacija periferne cirkulacije.		
XV nedjelja	Testovi procjene arterijske, venske i limfne cirkulacije.		
Metode obrazovanja: predavanja, vježbe, analiza slučajeva iz prakse, rad na modelu, klinička praksa.			
Opterećenje studenata:			
nedjeljno: 4		u semestru: 60	
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi			
Literatura: <i>Osnovna literatura:</i> 1. Pavlović M.: Odabrana poglavlja iz opšte kineziterapije, udžbenik, Data status, Beograd, 2009. 2. Jevtić M.: Klinička kineziterapija, udžbenik, Medicinski fakultet, Kragujevac, 2001. 3. Jovanović L., Ereš S.: Osnovi kineziterapije, autorsko izdanje, Beograd, 2013. <i>Dopunska literatura:</i> 4. Pavlović M.: Kineziterapija u procesu rehabilitacije obolelih od kardiovaskularnih bolesti, autorsko izdanje, Beograd, 2002. 5. Milojević M.: Kineziterapija mišićnoskeletnih disfunkcija, autorsko izdanje, Beograd, 2009. 6. Zec Ž.: Osnovi kineziologije, udžbenik, Visoka medicinska škola, Zemun, 2000. 7. Pivetta S., Pivetta M.: Techniques of medical gymnastics Kinesitherapy, Academic Press, London, 2013.			
Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program): Sposobnost povezivanja znanja stečenih kroz prethodne predmete u cilju kritičkog izbora metoda kineziterapije s obzirom na patoanatomski supstrat na koji se djeluje i efekte koji se očekuju, ovladavanje bazičnim vještinama pasivne i aktivne kineziterapije, kao osnovom za izučavanje metoda koje se primjenjuju kod specifičnih funkcionalnih deficita u kineziterapiji muskulo-skeletnih i neuromišićnih disfunkcija i njihove primjene u kliničkim uslovima, usvajanje znanja i ovladavanje vještinama procjene i izborom tehnika u procesu rješavanja tipičnih mišićno-skeletnih disfunkcija.			
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:			
predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	30
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	40	-	-
kolokvijumi	20	-	-
Ime i prezime nastavnika i saradnika:			
Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Ivana Kaćanski		
Saradnik:	prof. primijenjenih studija dr Ivana Kaćanski saradnik u nastavi dr med. Kaća Tomčuk, spec. fizikalne medicine i rehabilitacije		
Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet: nema			

Napomena (ukoliko je potrebno):

nema

KONTROLA KVALITETA

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Kontrola kvaliteta					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-izb-06-a	izborni	treća	5	predavanja	30
				vježbe	30
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	0
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: nema					
Ciljevi izučavanja predmeta: Cilj predmeta je razumijevanje pojma i suštine kvaliteta kao tržišne kategorije, uočavanje specifičnosti kvaliteta u radnoj organizaciji, sa posebnim akcentom na specifičnosti usluge određenog sektora, upoznavanje sa osnovama organizacije ustanove, načinom rukovođenja ustanovom, specifičnostima procesa donošenja odluka, administrativnim procedurama i upravljanjem promjenama u ustanovi. Cilj predmeta je i razumijevanje i prihvatanje pojma standardizacije i značaja standarda u procesu definisanja kvaliteta.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Upravljanje kvalitetom: pojam, definisanje kvaliteta, razlozi za primjenu procesa kontrole kvaliteta.				
II nedjelja	Karakteristike kvaliteta u određenim oblastima (specifičnosti kontrole kvaliteta u zdravstvu...), oblici i nivoi ispoljavanja kvaliteta.				
III nedjelja	Sistemi upravljanja kvalitetom: definisanje i razvoj pojedinih sistema kvaliteta.				
IV nedjelja	Standardizacija usluga kao osnova kvaliteta, područja primjene standarda, vrste standarda.				
V nedjelja	Zahtjevi standarda ISO 9000, ISO 9001, ISO 14000, ISO 22000, primjena HACCP sistema, HALAL standardi.				
VI nedjelja	Značaj internih procedura unutar organizacije.				
VII nedjelja	Lanac rukovođenja.				
VIII nedjelja	Uloga zapošljenih u obezbjeđenju kvaliteta, značaj i uloga ljudskih resursa, proces upravljanja ljudskim resursima.				
IX nedjelja	Značaj i uloga menadžmenta u ostvarivanju kvaliteta.				
X nedjelja	Menadžeri kao faktor kvaliteta.				
XI nedjelja	Uloga korisnika usluge u kreiranju kvaliteta usluge.				
XII nedjelja	Percepcija, odstupanja, satisfakcija, metode za mjerenje kvaliteta usluga.				
XIII nedjelja	Strategijski pristup kvalitetu, tendencije u poslovnoj orijentaciji preduzeća, promjene u strukturi ponude.				
XIV nedjelja	Strategijsko prilagođavanje usluga savremenim trendovima.				
XV nedjelja	Segmentacija tržišta, diferenciranje, pozicioniranje, primjena savremenih tehnologija.				
Metode obrazovanja: predavanja, analiza slučaja, diskusija, radionica, e-učenje.					
Opterećenje studenata:					

nedjeljno: 4		u semestru: 60	
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi			
Literatura: <i>Osnovna literatura:</i> 1. Legetić B.: Principi menadžmenta, udžbenik, Ekonomski fakultet, Subotica, 2007. <i>Dopunska literatura:</i> 2. Milović Lj.: Organizacija zdravstvene njege sa menadžmentom, udžbenik, Naučna knjiga, Beograd, 2004. 3. Grujić V., Martinov-Cvejin M., Legetić B.: Menadžment u zdravstvu, udžbenik, Medicinski fakultet, Nov i Sad, 2007. 4. Gras J. M.: Laboratory quality control and patient safety, De Gruyter, Paris, 2017. 5. Bruce W.: Basic Quality Assurance and Quality Control in the Clinical Laboratory, Little Brown & Co, London, 2004. 6. Morrissey M. A.: Health Insurance, Health Administration Press, 2007. 7. Beik J. I.: Health Insurance Today: A Practical Approach, Saunders, Philadelphia, 2010.			
Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program): Nakon odslušanog i položenog predmeta, student bi trebalo da je osposobljen za praktičnu primjenu internih procedura i standarda u funkciji utvrđivanja i kontrole kvaliteta usluga, utvrđivanje i rangiranje kriterijuma kvaliteta, vladanje tehnikama i metodama za mjerenje i kontrolu kvaliteta i ocjenu primjene utvrđenih standarda sa posebnim akcentom na tip organizacije kojoj pripada. Takođe, student bi treba da se osposobi za način prihvatanja i sprovođenja korektivnih mjera u cilju upravljanja kvalitetom.			
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:			
predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	40
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	20	-	-
kolokvijumi	30	-	-
Ime i prezime nastavnika i saradnika:			
Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Marko Carić prof. primijenjenih studija dr Branislav Dudić		
Saradnik:	prof. primijenjenih studija dr Marko Carić prof. primijenjenih studija dr Branislav Dudić		
Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet: nema			
Napomena (ukoliko je potrebno): nema			

MANUALNA TERAPIJA

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Manualna terapija					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-16	obavezan	druga	6	predavanja	30
				vježbe	30
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	300
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: Anatomija i fiziologija					
Ciljevi izučavanja predmeta: Cilj predmeta je primjena odgovarajućih manuelnih tehnika kod različitih patoloških stanja, posebno kod akutnog i hroničnog bola u kičmenom stubu, zglobovima, kao i kod sportskih povreda.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Područja primjene manuelne terapije i pozicija manuelne terapije u cjelokupnom fizioterapeutskom tretmanu. Opšti principi manuelne terapije.				
II nedjelja	Klasifikacija zglobova. Položaj zglobova i ekstremiteta.				
III nedjelja	Anatomske ravnine i ose. Tretmanske ravnine i pokreti u zglobovima.				
IV nedjelja	Procjena pokretljivosti u zglobovima. Procjena okolnog mekog tkiva. Specifični postupci procjene u manualnoj terapiji.				
V nedjelja	Temeljna pravila tretmana manuelne terapije. Sadržaj manuelne terapije. Biomehanička i funkcionalna procjena.				
VI nedjelja	Terapijski postupci sa ciljem uklanjanja bola.				
VII nedjelja	Terapijski postupci sa ciljem povećanja pokretljivosti.				
VIII nedjelja	Terapijski postupci sa ciljem limitiranja pokreta.				
IX nedjelja	Terapijski postupci samopomoći. Istorija masaže.				
X nedjelja	Masaža i veza sa anatomijom.				
XI nedjelja	Vrste masaža: masaža celog tijela (opšta masaža), parcijalna masaža, preventivna i terapijska masaža, klasična masaža, relaks masaža, terapijska masaža, limfna masaža, anticelulit masaža, sportska masaža, masaža trudnica, hidromasaža.				
XII nedjelja	Prostor i radne površine za sprovođenje masaža. Sredstva za sprovođenje masaža: talk, kreme, ulja, smješe i rastvori, etarska ulja, uputstva o indikacijama za upotrebu.				
XIII nedjelja	Priprema terapeuta–masera za sprovođenje masaža: vježbe disanja, modifikovane Jakobson-ove progresivne mišićne relaksacije.				
XIV nedjelja	Masažni pokreti. Dejstva masaže: dejstvo masaže (lokalno i opšte) na mišićni, cirkulatorni, nervni i koštani sistem, disajne organe, sistem organa za varenje, na srce, kožu, krvne sudove, limfu.				
XV nedjelja	Indikacije i kontraindikacije za primjenu masaže: podjela indikacija za primjenu masaža u zavisnosti od patologije, mogućnost primjene, savjeti za neprimjenjivanje u konkretnom slučaju.				

Metode obrazovanja: predavanja, vježbe, video prezentacije, terenska posjeta, klinička praksa.			
Opterećenje studenata:			
nedjeljno: 4		u semestru: 60	
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi			
Literatura: <i>Osnovna literatura:</i> 1. Popović Ž.: Knjiga o masaži, udžbenik, New Look Entertainment, New York, 2016. 2. Lidjel L.: Nova knjiga o masaži, Panonija, Novi Sad, 2006. <i>Dopunska literatura:</i> 3. Lucy L.: The Book of Massage: The Complete Step-by-Step Guide to Eastern and Western Technique, Atria Books, Boston, 2001.			
Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program): Student će biti u stanju da primjeni adekvatnu manuelnu tehniku u svrhu funkcionalnog osposobljavanja kod različitih oboljenja mišićno-skeletnog sistema. Savladaće manuelne tehnike i terapijske postupke uklanjanja bola, povećanja pokretljivosti, limitiranja pokreta i samopomoći, kao i tehnike manuelne mobilizacije lokomotornog sistema.			
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:			
predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	30
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	40	-	-
kolokvijumi	20	-	-
Ime i prezime nastavnika i saradnika:			
Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Ivana Kaćanski		
Saradnik:	prof. primijenjenih studija dr Ivana Kaćanski		
Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet: nema			
Napomena (ukoliko je potrebno): nema			

MARKETING ZDRAVSTVENIH USTANOVA

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Marketing zdravstvenih ustanova					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-izb-04-a	izborni	druga	5	predavanja	30
				vježbe	30
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	0
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: nema					
Ciljevi izučavanja predmeta: Cilj predmeta je da student stekne osnovna znanja iz oblasti marketinga u zdravstvu, da se upozna sa savremenim metodama marketinških strategija i načinima komunikacija u marketingu u zdravstvu. U skladu sa tim, primarni cilj predmeta je da upozna studente sa genezom i ciljevima raznih oblasti strategijskog marketinga, uključujući njegove dominantne teorije, a što je neophodno za uspješni razvoj posla. Student će takođe steći znanja o pojmovima marketinške kampanje, dizajniranja plana marketinga i osnovnim metodama koje se koriste u marketingu zdravstvene ustanove, državnih organa ili u smislu nekih javnih kampanja ili akcija.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Priroda i karakter marketinga. Evolucija marketinga i pristupi izučavanju. Proces upravljanja marketingom.				
II nedjelja	Promjene marketinga u zdravstvenim ustanovama, marketingu države ili državnih organa. Prikaz i analiza marketinške sredine.				
III nedjelja	Marketing -informacioni sistem i istraživanje tržišta. Analiza tržišta.				
IV nedjelja	Segmentacija tržišta i selekcija ciljnih tržišta. Pojam percepcije javnosti.				
V nedjelja	Značaj marketinga u zdravstvu u strateškom menadžmentu.				
VI nedjelja	Istraživanje tržišta. SWOT analiza, benchmarking i portfolio. BCG matrica.				
VII nedjelja	Integrisane marketing komunikacije. Promotivne kampanje zdravlja. Prevencija, promocija javnog zdravlja i marketing.				
VIII nedjelja	Lanac vrijednosti i troškovna efektivnost.				
IX nedjelja	Opšti principi marketinga (marketing miks, modeli, metode i tehnike marketinga).				
X nedjelja	Dizajniranje plana promotivne kampanje. Targetiranje. Postmarketinško praćenje kampanje.				
XI nedjelja	Kodeks medicinske marketinške prakse. Generalni marketing i ciljane marketinške kampanje. Različiti tipovi marketing materijala u zdravstvu u zavisnosti od targetne grupe. Outsourcing marketinga, marketinške agencije.				
XII nedjelja	Štampani materijal, štampani mediji, bilbordi, elektronski mediji, društvene mreže.				
XIII nedjelja	Direktan marketing. Sajmovi, konferencije, skupovi. Sponzorstva. Sajt. Promotivni materijal.				
XIV nedjelja	Prezentacija. Marketing i PR. Javni nastupi zapošljenih, rukovodstva zdravstvene ustanove, državnih organa.				

XV nedjelja	Dress code. Izgled zapošljenih, ustanove.		
Metode obrazovanja: predavanja, diskusije, analiza slučajeva iz prakse, radionica, analiza slučajeva iz prakse, gostujuće predavanje predstavnika privrede (marketing ili PR menadžer zdravstvene ustanove, marketing ili PR menadžer privredne organizacije), vježbe, e-učenje.			
Opterećenje studenata:			
nedjeljno: 4		u semestru: 60	
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi			
Literatura: <i>Osnovna literatura:</i> 1. Kotler P.: Upravljanje marketingom, udžbenik, Mate, Zagreb, 2011. <i>Dopunska literatura:</i> 2. Macura P.: Marketing – mikro, mala i srednja preduzeća, udžbenik, Ekonomski fakultet, Banja Luka, 2009. 3. Tasić Lj.: Farmaceutski menadžment i marketing, Nauka, Beograd, 2012. 4. Berkowitz N. E.: Essentials Of Health Care Marketing, Jones & Bartlett Learning, Boston, 2010. 5. Kotler P., Keller K.: Marketing, Management, Person Education, New Jersey, 2012.			
Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program): Nakon uspješnog savladavanja kursa, student će imati sposobnost kritičkog razumijevanja strategijskog marketinga i biti osposobljen za samostalno istraživanje marketinških metoda pogodnih za rješavanje određenog projektnog zadatka zdravstvene ustanove, državnih organa ili u smislu nekih javnih kampanja ili akcija. Student će takođe biti kompetentan da sudi o relevantnim teorijama strategijskog marketinga u različitim empirijskim kontekstima i moći da razumije povezanost između marketinške strategije, operativno-organizacionih djelova preduzeća i tržišnih rezultata. Student će biti osposobljen za razumijevanje vođenja marketinške kampanje, pojma dizajniranja plana marketinga i osnovnih metoda koje se koriste u marketingu.			
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:			
predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	40
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	20	-	-
kolokvijumi	30	-	-
Ime i prezime nastavnika i saradnika:			
Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Marko Carić		
Saradnik:	prof. primijenjenih studija dr Marko Carić		
Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet: nema			
Napomena (ukoliko je potrebno): nema			

MEDICINSKA REHABILITACIJA

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Medicinska rehabilitacija					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-mod-01-a	obavezan	treća	10	predavanja	45
				vježbe	45
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	300
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: nema					
Ciljevi izučavanja predmeta: Usvajanje principa, ideje i filozofije savremene rehabilitacije oboljelih i povređenih osoba primjenom svih potrebnih mjera i postupaka u cilju maksimalno mogućeg ponovnog osposobljavanja, vraćanja u životno i radno okruženje, resocijalizacije i inkluzije u porodicu i društvo, kroz holistički individualizovani pristup i interdisciplinarnu saradnju u timu za rehabilitaciju.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Utjecaji životnog i radnog okruženja na psihofizičko-socijalni integritet osobe.				
II nedjelja	Pojam, značaj i suština rehabilitacije oboljelih i povređenih osoba. Invaliditet i invalidnost.				
III nedjelja	Ideja, filozofija i razvoj rehabilitacije. Savremeni koncept rehabilitacije.				
IV nedjelja	Odnos medicine i rehabilitacije.				
V nedjelja	Podjela rehabilitacije. Etika i dionologija.				
VI nedjelja	Principi rehabilitacije. Kontraindikacije i indikacije.				
VII nedjelja	Holistički pristup. Individuacija u pristupu. Multidisciplinarni pristup. Timski rad.				
VIII nedjelja	Specifičnosti invaliditeta prema životnom dobu – dječje doba i doba adolescencije, produktivno doba, treće doba.				
IX nedjelja	Fizički, psihički i socijalni aspekti invaliditeta. Invalidnost i društvo.				
X nedjelja	Klasifikacije i modeli: medicinski, socijalni, inkluzivni.				
XI nedjelja	Fizičke i socijalne barijere. Diskriminacije u porodici i društvu. Pristupačnost. Situacija hendikepa.				
XII nedjelja	Medicinska rehabilitacija. Metodologija – fizikalna medicina u rehabilitaciji. Pomagala.				
XIII nedjelja	Adaptacije i modifikacije životnog, radnog i javnog okruženja.				
XIV nedjelja	Edukacija. Procjena radne sposobnosti.				
XV nedjelja	Profesionalna rehabilitacija.				
Metode obrazovanja: predavanja uz korišćenje različitog video materijala, vježbe, radionica, rad na modelu, klinička praksa.					
Opterećenje studenata:					
nedjeljno: 6			u semestru: 90		
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi					

Literatura:*Osnovna literatura:*

1. Nedvidek B.: Osnovi fizikalne medicine i rehabilitacije, udžbenik, Medicinski fakultet, 2013.

Dopunska literatura:

2. K. Savić, A. Mikov: Rehabilitacija djece i omladine, Orto medics, Novi Sad, 2007.
3. Jovanović Sretenović T.: Praktikum iz Osnovi rehabilitacije, Visoka zdravstvena škola primijenjenih studija, Beograd, 2012.
4. Delin A.: U susret osobama sa invaliditetom, Britanski savjet, Beograd, 2008.
5. Vučić R., Marković P., Savković N.: Klinička radna terapija - praktikum sa terapijskim medicinskim podsetnikom, Alternativa, Beograd, 2006.
6. Playforth S.: Upoznavanje osoba sa invaliditetom, Britanski savjet, Beograd, 2008.
7. DeLisa J. A., Gans B. M., Walsh N. E., Bockenek W. L.: Physical Medicine and Rehabilitation - Principles and Practice, Lippincott Williams & Wilkins, New York, 2004.
8. Smith -Gabai H.: Occupational Therapy in Acute Care, AOTA Press, Maryland, 2011.
9. Crouch R., Alers V.: Occupational Therapy in Psychiatry and Mental Health, Wiley-Blackwell, New Jersey, 2005.

Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program):

Usvojenim principima i filozofijom savremene rehabilitacije, kroz holističko sagledavanje psihofizičko-socijalnog integriteta i individualizaciju u pristupu oboljeloj ili povređenoj osobi i sagledavanjem konkretnih potreba, student će moći da odredi primjenu svih potrebnih mjera i postupaka za uspješno ostvarivanje cilja u procesu njihovog ponovnog osposobljavanja, resocijalizacije i reintegracije kroz inkluziju u porodicu i društvo primjenom moguće primarne, sekundarne i tercijarne prevencije invaliditeta.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	40
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	20	-	-
kolokvijumi	30	-	-

Ime i prezime nastavnika i saradnika:

Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Ljubica Nikčević Krivokapić, spec. fizikalne medicine i rehabilitacije
Saradnik:	prof. primijenjenih studija dr Ivana Kaćanski, profesor primijenjenih studija saradnik u nastavi struk. mast. med. sest. Vesna Bilafer

Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet:

nema

Napomena (ukoliko je potrebno):

nema

MEDICINSKI I FARMACEUTSKI OTPAD

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Medicinski i farmaceutski otpad					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-izb-01-c	izborni	prva	5	predavanja	30
				vježbe	30
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	0
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: nema					
Ciljevi izučavanja predmeta: Sticanje znanja iz oblasti upravljanja medicinskim i farmaceutskim otpadom, metodama procjene rizika, naročito rizika od infektivnog otpada i obučavanje studenata da mogu samostalno ili u okviru timova da vrše identifikaciju i klasifikaciju (podjelu) medicinskog i farmaceutskog otpada i koriste podatke o kategorizaciji istog, a radi izrade i realizacije.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Medicinski otpad, infektivni otpad.				
II nedjelja	Farmaceutski, hemijski, patoanatomski i radioaktivni otpad.				
III nedjelja	Nastanak otpada.				
IV nedjelja	Tokovi otpada u zdravstvenim i drugim institucijama.				
V nedjelja	Procjena količina i rizici.				
VI nedjelja	Razdvajanje, sakupljanje, obeležavanje, skladištenje i tretman medicinskog i farmaceutskog otpada.				
VII nedjelja	Odlaganje medicinskog i farmaceutskog otpada.				
VIII nedjelja	Savremeni načini tretmana i odlaganja medicinskog i farmaceutskog otpada u Crnoj Gori.				
IX nedjelja	Savremeni načini tretmana i odlaganja medicinskog i farmaceutskog otpada u svijetu, EU regulativa.				
X nedjelja	Principi upravljanja otpadom.				
XI nedjelja	Mjesto i uloga lica koje je zaduženo za upravljanje medicinskim otpadom u zdravstvenim.				
XII nedjelja	Agencije i ustanove za odlaganje otpada.				
XIII nedjelja	Nacionalna zakonska regulativa.				
XIV nedjelja	Preporuke i dobra praksa u zemljama Evropske unije.				
XV nedjelja	Izrada Plana upravljanja otpadom. Planovi u Crnoj Gori.				
Metode obrazovanja: predavanja, analiza slučaja, diskusija, radionica, e-učenje.					
Opterećenje studenata:					
nedjeljno: 4			u semestru: 60		
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi					

Literatura:			
<i>Osnovna literatura:</i>			
1. Tošović S. i sar.: Bezbedno upravljanje medicinskim otpadom, Nacionalni vodič dobre prakse, Ministarstvo zdravlja RS, Beograd, 2009.			
2. Matović V., Đukić M., Antonijević B.: Praktikum iz kliničko-toksikoloških analiza, ur.: Matović V., Paragon, Beograd, 2005.			
<i>Dopunska literatura:</i>			
3. Jokanović M.: Toksikologija, udžbenik, ur.: Gavrilović M., udžbenik, Elit Medica, Beograd, 2011.			
4. Landrum V. J.: Medical Waste Management and Disposal, Elseiver, London, 2011.			
Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program):			
Usvojena znanja i vještine za upravljanje medicinskim i farmaceutskim otpadom, posebno opasnim otpadom, osposobljenost stručnog kadra za edukaciju medicinskog osoblja, analizu stanja, izradu i realizaciju planova upravljanja otpadom u zdravstvenim i farmaceutskim ustanovama.			
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:			
predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	30
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	30	-	-
kolokvijumi	30	-	-
Ime i prezime nastavnika i saradnika:			
Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Gordana Švonja Parezanović prof. primijenjenih studija dr Srđan Stojanović		
Saradnik:	prof. primijenjenih studija dr Gordana Švonja Parezanović saradnik u nastavi struk. med. sest. Jasmina Birta		
Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet:			
nema			
Napomena (ukoliko je potrebno):			
nema			

MENADŽMENT LJUDSKIH RESURSA U ZDRAVSTVU

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Menadžment ljudskih resursa u zdravstvu					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-izb-03-a	izborni	druga	5	predavanja	30
				vježbe	30
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	0
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: nema					
Ciljevi izučavanja predmeta: Upoznavanje studenata sa konceptom upravljanja ljudskim resursima. Predmet je zamišljen tako da studentima približi osnovna pitanja u oblasti upravljanja ljudskim resursima, kao i da ukaže na segmente posla menadžera, čija je jedna od najvažnijih funkcija rukovođenje ljudima. Izbor sadržaja (tema) i način realizacije nastave vođeni su prvenstveno određenjem krajnjeg cilja predmeta.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Uvod u menadžment ljudskih resursa. Glavne aktivnosti kadrovskog menadžmenta i menadžmenta ljudskih resursa.				
II nedjelja	Razlike između menadžmenta ljudskih resursa i kadrovske funkcije. Socijalna zaštita u industriji.				
III nedjelja	Regrutovanje i selekcija. Usvajanje drugih kadrovskih aktivnosti. Zakonodavstvo. Fleksibilnost i različitost. Informaciona tehnologija. Profesionalna udruženja kadrovskih službenika.				
IV nedjelja	Menadžment ljudskih resursa. Glavne karakteristike menadžmenta ljudskih resursa. Problemi koncepta menadžmenta ljudskih resursa. Marketing menadžmenta ljudskih resursa. Strategija i planiranje ljudskih resursa.				
V nedjelja	Proces formulisanja strategije. Planiranje ljudskih resursa. Predviđanje potražnje za ljudskim resursima. Analiza posla. Procjena interne i eksterne ponude ljudskih resursa.				
VI nedjelja	Nezaposlenost. Manjak kvalifikacija. Konkurencija. Geografski faktor. Sredstva. Razvoj. Nagrađivanje. Odnosi sa zapošljenima.				
VII nedjelja	Evropska unija: procedure regrutovanja. Opis posla i specifikacija o osobi, profil kompetentnosti. Specifikacija o osobi, profil kompetentnosti u kontekstu regrutovanja.				
VIII nedjelja	Oglašavanje slobodnog radnog mjesta. Ciljno regrutovanje. Administrativne procedure. Selekcija, uži izbor i intervjui. Telefonski intervju. Intervju. Tehnike ispitivanja.				
IX nedjelja	Administrativne procedure. Dopunske tehnike selekcije. Psihološko testiranje. Preporuke. Zdravstvene provjere.				
X nedjelja	Odnosi u zapošljavanju. Prava i obaveze obe strane. Zakon o zapošljavanju. Penzionisanje. Plaćanje za obavljeni posao ili ocjena učinka. Uloga poslodavca.				
XI nedjelja	Uticaj ličnih problema na radno mjesto. Povjerljivost.				

XII nedjelja	Vještina savjetovanja. Proces komunikacije. Hijerarhijski nivoi komuniciranja. Zaštita na radu.		
XIII nedjelja	Propisi o radnom vremenu iz EU. Procjena rizika. Partnerstvo i angažovanje zaposlenih.		
XIV nedjelja	Tehnike angažovanja zaposlenih. Osnovne karakteristike disciplinske procedure. Kontrola odsustva. Uloga menadžera ljudskih resursa.		
XV nedjelja	Otpuštanje i višak radnika. Ugovor na određeno vreme. Nezakonito otpuštanje. Prava otpuštenih radnika. Rad u inostranstvu.		
Metode obrazovanja: predavanja, praktične vježbe, radionica, diskusija, simulacija, analiza slučajeva iz prakse, e-učenje.			
Opterećenje studenata:			
nedjeljno: 4		u semestru: 60	
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi			
Literatura: <i>Osnovna literatura:</i> 1. Mićović P.: Zdravstveni menadžment, udžbenik, ECPD, Beograd, 2008. <i>Dopunska literatura:</i> 2. Žujčić D.: Menadžment ljudskih resursa i kvalitet, Centar za primijenjenu psihologiju društva psihologa Crne Gore, Beograd, 2013. 3. Frančesko M.: Kako Unaprijediti menadžment u preduzeću, Novi Sad, Prometej, 2013. 4. Flynn W. J., Mathis R. L., Jackson J. H.: Healthcare Human Resource Management, Cengage Learning, Boston, 2006. 5. Niles N.: Basic Concepts of Health Care Human Resource Management, Jones & Bartlett Learning, London, 2012. 6. Dun R. T.: Dunn and Haimann's Healthcare Management, Health Administration Press, New York, 2010.			
Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program): Student će moći da upotrebi stečena znanja pri upravljanju ljudskim resursima u okviru budućeg zanimanja.			
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:			
predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	40
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	20	-	-
kolokvijumi	30	-	-
Ime i prezime nastavnika i saradnika:			
Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Marko Carić prof. primijenjenih studija dr Branislav Dudić		
Saradnik:	prof. primijenjenih studija dr Marko Carić		
Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet: nema			
Napomena (ukoliko je potrebno): nema			

MENTALNA HIGIJENA

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Mentalna higijena					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-izb-05-a	izborni	treća	5	predavanja	30
				vježbe	30
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	0
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: nema					
Ciljevi izučavanja predmeta: Osposobiti studente da fenomene mentalnog zdravlja i mentalne bolesti sagledavaju sa jednog šireg, multidisciplinarnog i multidimenzionalnog aspekta, da preuzmu odgovorne poslove na zaštiti i unaprjeđenju mentalnog zdravlja u radu sa ljudima u zajednici, ali i brigu o bolesnima uz primjenu visoke tehnologije i sačuvane humane odnose u institucijama i njihovim domovima.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Predmet i teorijske osnove mentalnog zdravlja.				
II nedjelja	Prevenција mentalnih poremećaja.				
III nedjelja	Mentalno zdravlje cjelokupnog životnog ciklusa čovjeka: rođenje i djetinjstvo. Adolescencija. Odraslo doba. Starost.				
IV nedjelja	Savremeni problemi življenja: alijenacija. Življenje u gradskoj sredini. Življenje u seoskoj sredini.				
V nedjelja	Problemi ishrane. Fizičke aktivnosti. Životne krize.				
VI nedjelja	Bolest i onespoblnjenost u porodici. Stres i sindrom izgaranja.				
VII nedjelja	Vanredne situacije. Izbjeglištvo, ratna dejstva. Prirodne nepogode. Posttraumatska stanja.				
VIII nedjelja	Socijalna patologija i maladaptivna ponašanja: marginalizovane grupe. Vanbračnost. LGBT populacija.				
IX nedjelja	Nasilje u porodici. Nasilje nad ženama. Nasilje nad starim licima.				
X nedjelja	Alkoholizam. Narkomanija. Prostitucija.				
XI nedjelja	Vjerske sekte. Patološko kockanje. Suicidalnost. Novi oblici zavisnosti.				
XII nedjelja	Mentalnohigijenski pristup čovjeku: zdravlje i bolest.				
XIII nedjelja	Umiranje i smrt. Dehumanizacija i humanizacija odnosa.				
XIV nedjelja	Komunikacija u djelatnosti zdravstvenih radnika.				
XV nedjelja	Sveobuhvatna zaštita mentalnog zdravlja.				
Metode obrazovanja: predavanja, vježbe, radionica, diskusija, seminarski rad.					
Opterećenje studenata:					
nedjeljno: 4			u semestru: 60		
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi					

Literatura:			
<i>Osnovna literatura:</i>			
1. Simić M., Kovačević K.: Mentalna higijena, udžbenik, autorsko izdanje, Beograd, 2004.			
<i>Dopunska literatura:</i>			
2. Kaličanin P. i dr.: Stres, zdravlje, bolest, udžbenik, Obeležja, Beograd, 2011.			
3. Berger D.: Zdravstvena psihologija, Društvo psihologa Crne Gore, Centar za prim. psihologiju, Beograd, 2012.			
4. Havelka M. i dr.: Zdravstvena psihologija, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2012.			
5. Nikolić D.: Bolesti zavisnosti, Narodna knjiga-Alfa, Beograd, 2007.			
6. Stanković Z., Begović D.: Alkoholizam od prve do poslednje čaše, Kreativni centar, Beograd, 2005.			
7. Glen A.: Mental Hygiene: How To Change Your Mind, CreateSpace Independent Publishing Platform, London, 2018.			
8. Tria G. E., Gaerlan J. E., Limpingco D. A.: Principles of Mental Hygiene, Pantas Publishing & Printing, Rotterdam, 2010.			
Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program):			
Usvojena znanja i ovladanost vještinama procjenjivanja, praćenja, kreiranja i vođenja terapijske komunikacije sa korisnicima zdravstvene zaštite – osobama sa problemima mentalnog zdravlja, članovima njihovih porodica i zdravim članovima zajednice.			
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:			
predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	40
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	20	-	-
kolokvijumi	30	-	-
Ime i prezime nastavnika i saradnika:			
Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Jadranka Jovanović Privrodski, spec. pedijatrije, supspec. neurologije i psihijatrije razvojnog doba, supspec. kliničke genetike prof. primijenjenih studija dr Slavica Konević		
Saradnik:	saradnik u nastavi struk. mast. med. sest. Jelena Kovačev		
Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet:			
nema			
Napomena (ukoliko je potrebno):			
nema			

METODIKA ISTRAŽIVAČKOG RADA

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Metodika istraživačkog rada					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-izb-06-b	izborni	treća	5	predavanja	30
				vježbe	30
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	0
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: nema					
Ciljevi izučavanja predmeta: Osposobljavanje studenta za stručni, naučno-istraživački rad i bibliografsko-istraživački rad.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Značaj stručnog i naučnog rada.				
II nedjelja	Razlika između naučnog i stručnog rada.				
III nedjelja	Etapae stručnog, naučno-istraživačkog i bibliografsko-istraživačkog rada.				
IV nedjelja	Izbor teme i koncipiranje hipoteze.				
V nedjelja	Izbor metodologije istraživanja. Pregled literature. Načini citiranja literature.				
VI nedjelja	Eksperiment.				
VII nedjelja	Anketa i obrada rezultata ankete, zaštita podataka.				
VIII nedjelja	Statistička obrada rezultata.				
IX nedjelja	Kvalitet uzorka.				
X nedjelja	Objektivnost i subjektivnost. Rezultat, diskusija i zaključak.				
XI nedjelja	Struktura i pisanje stručnog i naučnog rada. Vrste stručnih i naučnih radova.				
XII nedjelja	Vrednovanje stručnog i naučnog rada.				
XIII nedjelja	Načini objavljivanja stručnog i naučnog rada.				
XIV nedjelja	Citiranost.				
XV nedjelja	Plagijat. Zaštita podataka. Metodologija izrade seminarskog i završnog rada.				
Metode obrazovanja: nastava, predavanja uz korišćenje didaktičkih sredstava, vježbe, radionice, terenska nastava, seminarski rad.					
Opterećenje studenata:					
nedjeljno: 4			u semestru: 60		
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi					

Literatura:*Osnovna literatura:*

1. Milankov V., Jakšić P.: Metodologija naučno-istraživačkog rada u biološkim disciplinama, udžbenik, Prirodno-matematički fakultet, Novi Sad, 2006.
2. Šomodi Š., Novković N., Kraljević-Balalić M., Kajari K.: Uvod u naučni rad, udžbenik, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad, 2004.

Dopunska literatura:

3. Konvencionalne i elektronske baze podataka.
4. Ebel H. F., Bliefert C., Russey W. E.: The art of scientific writing, Wiley-VCH, Verlag GmbH & Co. KgaA, Weinheim, 2004.

Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program):

Ovladavanje neophodnim znanjem koje će osposobiti studenta za stručni, naučno-istraživački i bibliografsko-istraživački rad.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	40
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	20	-	-
kolokvijumi	30	-	-

Ime i prezime nastavnika i saradnika:

Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Marko Carić prof. primijenjenih studija dr Srđan Stojanović
Saradnik:	prof. primijenjenih studija dr Marko Carić

Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet:

nema

Napomena (ukoliko je potrebno):

nema

METODOLOGIJA ZDRAVSTVENOG OBRAZOVANJA I PROMOCIJA ZDRAVLJA

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Metodologija zdravstvenog obrazovanja i promocija zdravlja					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-izb-02-a	izborni	prva	5	predavanja	30
				vježbe	30
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	0
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: nema					
Ciljevi izučavanja predmeta: Svrha promocije zdravlja u predškolskim i školskim ustanovama je uspješan razvoj djece i mladih da bi stasali u zdrave, zadovoljne, uspješne, samosvjesne i odgovorne osobe. Takođe, cilj predmeta je osposobljavanje studenta za sagledavanje uloge zdravstvenog i vanzdravstvenih sektora i načina njihovog aktivnog povezivanja u procesu promocije zdravlja.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Definicija i pojam promocije zdravlja, principi i strategije.				
II nedjelja	Promocija zdravlja i zdravstveno vaspitanje u strateškim dokumentima.				
III nedjelja	Okruženja za sprovođenje promocije zdravlja.				
IV nedjelja	Populaciona i visokorizična strategija prevencije hroničnih nezaraznih bolesti (kardiovaskularna oboljenja, dijabetes, karcinom dojke...).				
V nedjelja	Bihevioralni i biološki faktori rizika za nastanak hroničnih nezaraznih bolesti.				
VI nedjelja	Značaj promocije zdravlja u prevenciji zaraznih bolesti (polne bolesti, vaške, virusna oboljenja, male boginje, COVID-19...).				
VII nedjelja	Modeli ponašanja kojima se objašnjavaju promjene koje vode zdravlju.				
VIII nedjelja	Zdravstveno vaspitanje – definicije, ciljevi, metode i sredstva.				
IX nedjelja	Struktura preventivno-promotivnog programa u predškolskim i školskim ustanovama.				
X nedjelja	Škole za trudnice.				
XI nedjelja	Predškolski i školski program.				
XII nedjelja	Obuka marginalizovanih grupa ljudi (beskućnici, Romi, sigurne kuće...).				
XIII nedjelja	Sadržaj i organizacija rada u Centrima za promociju zdravlja zavoda i instituta za javno zdravlje.				
XIV nedjelja	Evaluacija programa u promociji zdravlja.				
XV nedjelja	Kontinualna medicinska edukacija zdravstvenih radnika.				
Metode obrazovanja: nastava, predavanja uz korišćenje didaktičkih sredstava, vježbe, radionice, terenska nastava, seminarski rad.					
Opterećenje studenata:					
nedjeljno: 4			u semestru: 60		
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi					

Literatura:*Osnovna literatura:*

1. Hojer S.: Pristupi i metode u zdravstvenom odgoju, udžbenik, Koledž zdravlja, Ljubljana, 2005.

Dopunska literatura:

2. Graser S., Hill E., Potter B., Matijević S., Jović S.: Promocija zdravlja zasnovana na dokazima, Ministarstvo zdravlja Republike Crne Gore, 2006.
3. Gerlič I.: Savremene informacione tehnologije u obrazovanju, Nacionalna izdavačka kuća Slovenija, Ljubljana, 2010.
4. Pokorn D.: Ishrana u različitim fazama života: dodatak ishrani u ishrani, Marbona, Ljubljana, 2013.
5. Koelen M. A., Van den Ban A. W.: Health Education and Health Promotion, Wageningen Academic Publishers, London, 2014.
6. Scriven A.: Promoting Health: A Practical Guide, Bailliere Tindall, Edinburg, 2010.
7. Park K.: Parks Text Book Of Preventive & Social Medicine, Banarsidas Bhanot Publishers, Manchester, 2017.

Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program):

Po završetku kursa i polaganja ispita, student će posjedovati vještine za rad sa zdravstvenim i drugim profesionalcima, grupama i pojedincima u zajednici na sprovođenju promocije zdravlja, ali prije svega će razumjeti značaj zdravstvenog obrazovanja i promocije zdravlja posebno u uspješnom razvoju predškolske djece, školske djece i mladih.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	30
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	30	-	-
kolokvijumi	30	-	-

Ime i prezime nastavnika i saradnika:

Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Zorica Živković, spec. pedijatrije prof. primijenjenih studija dr Slavica Konević
Saradnik:	saradnik u nastavi mr zdravstvene njege i terapije Vukica Đukić saradnik u nastavi struk. med. sest. Katarina Pešić

Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet:

nema

Napomena (ukoliko je potrebno):

nema

ORGANIZACIJA ZDRAVSTVENE DJELATNOSTI

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Organizacija zdravstvene djelatnosti					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-izb-02-b	izborni	prva	5	predavanja	30
				vježbe	30
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	0
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: nema					
Ciljevi izučavanja predmeta: Cilj predmeta je da se student upozna sa osnovama organizacije zdravstvenih ustanova i zdravstvenog sektora, načinom rukovođenja ustanovom, specifičnosti ma procesa donošenja odluka u zdravstvenoj djelatnosti, motivacijom i izgradnjom zdravstvenih timova, specifičnostima unutar resorne komunikacije u zdravstvenim ustanovama, kadrovskim kompleksom i izgradnjom humanih resursa, specifičnostima poslovne politike i strategijom planiranja, administrativnim procedurama i upravljanjem promjenama u zdravstvenim ustanovama, obaveznim i drugim vidovima zdravstvenog osiguranja.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Zdravstveni sistem.				
II nedjelja	Uloga kvalitetne komunikacije.				
III nedjelja	Upravljanje zdravstvenim sistemom i zdravstvenim ustanovama.				
IV nedjelja	Uloga menadžera, razlika između komandovanja i liderstva.				
V nedjelja	Politika i dinamika zapošljavanja.				
VI nedjelja	Proces prijema, obavljanje intervjua i integracija novozaposlene osobe. Obuka.				
VII nedjelja	Organizacija zdravstvene ustanove.				
VIII nedjelja	Primarna, sekundarna i tercijarna zdravstvena zaštita.				
IX nedjelja	Vrste zdravstvenih ustanova.				
X nedjelja	Zakon o zdravstvenoj zaštiti.				
XI nedjelja	Načela zdravstvene zaštite.				
XII nedjelja	Zaštita stanovništva od zaraznih bolesti.				
XIII nedjelja	Zdravstvene komore.				
XIV nedjelja	Organi republičke uprave u oblasti zdravlja.				
XV nedjelja	Inspekcijski nadzor.				
Metode obrazovanja: predavanja, radionica, analiza slučaja, diskusija, e-učenje.					
Opterećenje studenata:					
nedjeljno: 4			u semestru: 60		
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi					

Literatura:*Osnovna literatura:*

1. Vasiljević R.: Metodika i organizacija zdravstvene njege, udžbenik, Viša medicinska škola, Beograd, 2014.
2. Milović Lj.: Organizacija zdravstvene njege sa menadžmentom, udžbenik, Naučna knjiga, Beograd, 2014.

Dopunska literatura:

3. Grujić V., Martinov Cvejic M., Legetic B.: Socijalna medicina, udžbenik, Medicinski fakultet, Novi Sad, 2011.
4. Garcarz W., Chambers R., Ellis S.: Make Your Healthcare Organisation a Learning Organisation, CRC Press, Manchester, 2013.
5. Amelung W. E.: Healthcare Management, Springer-Verlag Berlin Heidelberg, Munchen, 2012.
6. Morrissey Michael A.: Health Insurance, Health Administration Press, 2007.
7. Beik Janet I.: Health Insurance Today: A Practical Approach, Saunders, Philadelphia, 2010.

Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program):

Nakon odslušanog kursa, student će biti osposobljen da organizuje zdravstvene timove, obezbjeđuje kvalitetnu komunikaciju unutar zdravstvene ustanove, efikasno donosi odluke u deficitu vremena i efikasno upravlja promjenama, razumijeće sisteme obavezne, kao i druge vidove zdravstvene zaštite.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	40
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	20	-	-
kolokvijumi	30	-	-

Ime i prezime nastavnika i saradnika:

Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Olivera Đurović prof. primijenjenih studija dr Slađana Šimon
Saradnik:	prof. primijenjenih studija dr Olivera Đurović saradnik u nastavi dr Zlata Janjić, spec. plastične i rekonstruktivne hirurgije

Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet:

nema

Napomena (ukoliko je potrebno):

nema

OSNOVI HIRURGIJE SA ORTOPEDIJOM

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Osnovi hirurgije sa ortopedijom					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-17	obavezan	treća	5	predavanja	30
				vježbe	15
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	0
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: Osnovi zdravstvene njege					
Ciljevi izučavanja predmeta: Ovladavanje teoretskim znanjem i vještinama u zbrinjavanju bolesnika svih hirurških grana.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Principi asepse i antiseptike. Terapija oboljenja organa digestivnog i endokrinog sistema.				
II nedjelja	Terapija povreda organa digestivnog i endokrinog sistema.				
III nedjelja	Terapija oboljenja lokomotornog aparata. Terapija povreda lokomotornog aparata.				
IV nedjelja	Terapija oboljenja i povreda krvnih i limfnih sudova.				
V nedjelja	Terapija oboljenja i povreda centralnog i perifernog nervnog sistema.				
VI nedjelja	Terapija oboljenja i povreda kože, principi rekonstruktivne i estetske hirurgije.				
VII nedjelja	Terapija oboljenja i povreda genito-urinarnog trakta.				
VIII nedjelja	Terapija oboljenja i povreda grudnog koša i pluća.				
IX nedjelja	Terapija oboljenja i povreda srca, vuntjelesni krvotok.				
X nedjelja	Etiopatogeneza, klasifikacija i određivanje stadijuma malignih bolesti.				
XI nedjelja	Specifičnosti hirurgije razvojnog doba, simptomatologija i dijagnostika oboljenja i povreda u periodu djetinjstva.				
XII nedjelja	Definicija, vrste i načini transplantacije organa i tkiva, transplantacija sa živih davalaca, organizacija i medikolegalni aspekti transplantacije organa. Specifičnosti njege i fizioterapeutskih postupaka nakon transplantacije organa.				
XIII nedjelja	Pojam anestezije i reanimacije, priprema bolesnika za operativno liječenje, vrste anestezije i monitoring hirurškog pacijenta, postupak sa pacijentom u postoperativnom toku.				
XIV nedjelja	Principi i organizacija rada u operacionoj sali.				
XV nedjelja	Principi poluintenzivne i intenzivne njege hirurških pacijenata (osnove).				
Metode obrazovanja: predavanja uz korišćenje različitog video materijala, vježbe, analiza slučaja, rad na modelu, e-učenje.					
Opterećenje studenata:					
nedjeljno: 3			u semestru: 45		
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi					

Literatura:			
<i>Osnovna literatura:</i>			
1. Maksimović Ž.: Hirurgija, udžbenik za studente, CIBID, Beograd, 2008.			
2. Petković S., Bukurov S.: Hirurgija, udžbenik za medicinare i ljekare, Medicinska knjiga, Beograd-Zagreb, 2015.			
<i>Dopunska literatura:</i>			
3. Stevović D. i sar.: Hirurgija, udžbenik, Savremena administracija, 2011.			
4. Domazet N.: Hirurgija sa ortopedijom i traumatologijom, udžbenik, Beograd, 2015.			
5. Terzić N.: Zdravstvena njega u hirurgiji, udžbenik, autorsko izdanje, Lazarevac, 2006.			
6. Norton J., Barie P. S., Bollinger R. R., Chang A. E., Lowry S., Mulvihill S. J., Pass H. I., Thompson R. W.: Surgery- Basic Science and Clinical Evidence, Springer Publishing Company, New York, 2008.			
7. Scher L. A., Weinberg G.: General Surgery, LWW, Liverpool, 2011.			
8. Pudner R.: Nursing the Surgical Patient, Elsevier, London, 2015.			
Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program):			
Studenti će biti osposobljeni da praktično primjene usvojena znanja iz svih hirurških disciplina neophodnih za učenje vještina u zbrinjavanju hirurških bolesnika sa aspekta fizioterapije.			
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:			
predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	30
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	40	-	-
kolokvijumi	30	-	-
Ime i prezime nastavnika i saradnika:			
Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Igor Kumburović, spec. hirurgije prof. primijenjenih studija dr Zorica Živković, spec. pedijatrije		
Saradnik:	saradnik u nastavi dr Zlata Janjić, spec. plastične i rekonstruktivne hirurgije prof. primijenjenih studija dr Igor Kumburović, spec. hirurgije		
Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet:			
nema			
Napomena (ukoliko je potrebno):			
nema			

OSNOVI INFORMACIONO-KOMUNIKACIONIH TEHNOLOGIJA

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Osnovi informaciono-komunikacionih tehnologija					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-03	obavezan	prva	5	predavanja	30
				vježbe	30
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	0
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: nema					
Ciljevi izučavanja predmeta: Cilj predmeta je da pruži studentu sticanje osnovnih znanja iz oblasti primjenih informaciono-komunikacionih tehnologija u zdravstvenim ustanovama, upoznavanje sa softverskim alatima za obradu teksta i upoznavanje sa računarskim programima za tabelarna izračunavanja.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Organizacija službe za informacione tehnologije u zdravstvenoj ustanovi.				
II nedjelja	Vrste informacionih sistema.				
III nedjelja	Informacioni sistemi u zdravstvu. Nabavka i prihvatanje novih informacionih sistema u zdravstvu, potreba za stalnim izmjenama (update).				
IV nedjelja	Rad zdravstvenog radnika u okviru IT sistema.				
V nedjelja	Stručna oprema. Računarska mreža, osnove telekomunikacija i oblici telekomunikacionih sistema. Programska oprema.				
VI nedjelja	Osnove systemske analize. Testiranje ispravnosti sistema. Standardi sistema za informacione tehnologije u zdravstvu.				
VII nedjelja	Evidentiranje pacijenta. Značaj permanentnog i pravovremenog unosa podataka u sistem.				
VIII nedjelja	Povezanost sistema sa drugim nacionalnim sistemima. Jedinostveni sistem praćenja pacijenta.				
IX nedjelja	Trendovi povezivanja sistema zdravstvenih ustanova sa farmaceutskim sistemima.				
X nedjelja	Zaštita podataka pacijenta.				
XI nedjelja	Internet, internet adresa, pristup internetu, internet protokoli, HTML, World Wide Web, internet servisi. Windows.				
XII nedjelja	Specifični programi koji se koriste u apotekarskoj praksi.				
XIII nedjelja	Osnovni programski jezici u radu zdravstvenog radnika (Word, Excel, Power Point).				
XIV nedjelja	Bezbednosni sistem u zdravstvenoj ustanovi.				
XV nedjelja	Panik-tasteri.				
Metode obrazovanja: predavanja, praktična nastava, rad na realnim softverima, vježbe.					
Opterećenje studenata:					
nedjeljno: 4			u semestru: 60		

Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi			
Literatura: <i>Osnovna literatura:</i> 1. Tasić M., Čirić M.: Osnovi informatike, udžbenik, Prirodno-matematički fakultet, Niš, 2018. <i>Dopunska literatura:</i> 2. Milošević Z., Bogdanović D.: Statistika i informatika u oblasti medicinskih istraživanja, udžbenik, Medicinski fakultet, Niš, 2012. 3. Bunzel T.: Microsoft Office 2010 Kao od šale, CET, Beograd, 2010. 4. Softver HELIANT za rad u zdravstvenoj ustanovi, demo verzija. 5. Biheller B. R., Evans J., Pinard T. K., Romjer M. R.: Microsoft Office 2007: Introductory Course, Course Technology, Boston, 2007. 6. Menvielle L., Audrain-Pontevia A. F., Menvielle W.: The Digitization of Healthcare, Palgrave Macmillan, London, 2007. 7. Patersen A.: Digital Health and Technological Promise, a Sociological Inquiry, Routledge, London, 2018.			
Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program): Po polaganju predmeta, student je osposobljen da stečeno znanje o hardveru računara, perifernim jedinicama, softverskim alatima, multimedijima i internetu primjeni u realnim situacijama u zdravstvenoj ustanovi, odnosno da stečenim znanjima Unaprijedi postojeći rad zdravstvene ustanove. Takođe, primjena programa za izračunavanja ili obradu teksta značajna su za svakodnevni rad zdravstvenog radnika.			
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:			
predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	30
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	30	-	-
kolokvijumi	30	-	-
Ime i prezime nastavnika i saradnika:			
Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Živko Avramov prof. primijenjenih studija dr Srđan Stojanović		
Saradnik:	saradnik u nastavi spec. struk. med. sest. Dijana Kukuličić		
Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet: nema			
Napomena (ukoliko je potrebno): nema			

OSNOVI INTERNE MEDICINE

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Osnovi interne medicine					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-09	obavezan	druga	5	predavanja	45
				vježbe	15
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	0
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: Osnovi zdravstvene njege					
Ciljevi izučavanja predmeta: Usvajanje aktuelnih teorijskih i praktičnih stručnih znanja iz interne medicine i osposobljavanje za primjenu stečenih znanja u profesionalnom radu zdravstvenog radnika.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Kardiologija. Specifičnosti na odjeljenju poremećaja ritma, implantacije pejsmejкера i elektrofiziologije.				
II nedjelja	Dijagnostika, terapija i prevencija arterijske hipertenzije. Specifičnosti na kardiološkim odjeljenjima.				
III nedjelja	Prevencija, dijagnostika i liječenje faktora rizika koronarne bolesti. Dijagnostika i liječenje akutnog koronarnog sindroma.				
IV nedjelja	Najčešće i najznačajnije pulmološke bolesti, dijagnostika, prevencija i liječenje. Specifičnosti na pulmološkim odjeljenjima.				
V nedjelja	Najčešće i najznačajnije internističke onkološke bolesti, dijagnostika, prevencija i liječenje.				
VI nedjelja	Specifičnosti primjene citostatske i hemioterapije u internističkih bolesnika.				
VII nedjelja	Najčešće i najznačajnije hematološke bolesti, dijagnostika, prevencija i liječenje. Najčešće i najznačajnije hematološke bolesti, dijagnostika, prevencija i liječenje.				
VIII nedjelja	Specifičnosti na hematološkim odjeljenjima.				
IX nedjelja	Specifičnosti zbrinjavanja bolesnika s hemoragijskim sindromom. Specifičnosti u zbrinjavanju imunokompromitovanog bolesnika.				
X nedjelja	Najčešća i najznačajnija gastrointestinalna i biliopankreasna oboljenja, dijagnostika, prevencija i liječenje. Najčešća i najznačajnija oboljenja jetre.				
XI nedjelja	Specifičnosti na gastroenterološkim odjeljenjima. Priprema bolesnika za endoskopske dijagnostičke postupke.				
XII nedjelja	Endokrinologija. Najčešće i najznačajnije endokrinološke bolesti, dijagnostika, prevencija i liječenje. Specifičnosti na endokrinološkim odjeljenjima. Režimi insulinske terapije, dijabetesno stopalo.				
XIII nedjelja	Najčešće i najznačajnije nefrološke bolesti, dijagnostika, prevencija i liječenje.				
XIV nedjelja	Najčešće i najznačajnije imunološke bolesti, dijagnostika, prevencija i liječenje. Specifičnosti na nefrološkim i imunološkim odjeljenjima.				
XV nedjelja	Specifičnosti na odjeljenjima za dijalizu. Sprovođenje peritonealne dijalize.				

Metode obrazovanja: predavanja uz korišćenje različitog video materijala, rad na modelu, vježbe.			
Opterećenje studenata:			
nedjeljno: 4		u semestru: 60	
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi			
Literatura:			
<i>Osnovna literatura:</i>			
1. Kopitović I.: Interna medicina za studente zdravstvene njege, udžbenik, Medicinski fakultet, Novi Sad, 2015.			
2. Antić S., Ilić S., Interna medicina, udžbenik, Medicinski fakultet, Niš, 2009.			
<i>Dopunska literatura:</i>			
3. Manojlović D. i dr.: Interna medicina I, udžbenik, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2013.			
4. Manojlović D. i dr.: Interna medicina II, udžbenik, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2013.			
5. Đurica S.: Interna medicina, udžbenik, Viša medicinska škola, Beograd, 2010.			
6. Kasper D., Fauci A., Hauser S., Longo D.: Harrison's Principles of Internal Medicine, McGraw-Hill Professional, New York, 2015.			
7. Humes H. D., DuPont H. L., Gardner L. B., Griffin J. W., Harris Jr. E. D., Hazzard W. R., King Jr. T. E.: Kelley's Textbook of Internal Medicine, LWW, Liverpool, 2010.			
8. Herdman J., Kamitsuru L.: Nursing Diagnoses, Thieme, New York, 2020.			
Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program):			
Nakon završenog kursa, studenti će biti osposobljeni za individualni i timski rad u prepoznavanju kardioloških, pulmoloških, nefroloških, endokrinoloških, gastroenteroloških, hematoloških i onkoloških oboljenja.			
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:			
predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	30
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	40	-	-
kolokvijumi	20	-	-
Ime i prezime nastavnika i saradnika:			
Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Brane Gavrančić		
Saradnik:	saradnik u nastavi mast. org. zdrav. nege Zlatko Ćirić saradnik u nastavi mr zdravstvene njege i terapije Vukica Đukić		
Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet: nema			
Napomena (ukoliko je potrebno): nema			

OSNOVI NEUROLOGIJE I FIZIOTERAPIJA KOD NEUROLOŠKIH PACIJENATA

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Osnovi neurologije i fizioterapija kod neuroloških pacijenata					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-18	obavezan	treća	7	predavanja	45
				vježbe	45
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	150
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: Anatomija i fiziologija					
Ciljevi izučavanja predmeta: Na kraju nastavnog procesa student stiče znanja o simptomima i znacima oboljenja određenih struktura nervnog sistema, o adekvatnoj obradi bolesnika sa neurološkom simptomatologijom, kada treba da posumnja na određeni neurološki entitet, kada da sprovede adekvatan dijagnostički postupak i eventualno započne liječenje bolesnika. Cilj predmeta je i sticanje znanja u prepoznavanju neuroloških simptoma i ovladavanje vještinama u radu na osposobljavanju pacijenata sa bolestima i povredama centralnog i/ili perifernog nervnog sistema korišćenjem metoda fizioterapije.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Epizodični poremećaji svijesti, koma, delirijum. Poremećaji spavanja.				
II nedjelja	Epilepsije i epileptički sindromi. Glavobolje, neuralgije, vertigo.				
III nedjelja	Cerebrovaskularna oboljenja (ishemička). Cerebrovaskularna oboljenja (hemoragična) i edem mozga.				
IV nedjelja	Infektivne bolesti CNS-a i neurološke komplikacije sistemskih oboljenja. Demencije. Neurološki aspekti traume nervnog sistema.				
V nedjelja	Tumori CNS-a. Demijelinizacione bolesti CNS-a. Poremećaji pokreta i bolesti malog mozga. Neurologija razvojnog doba.				
VI nedjelja	Bolesti motornog neurona i polineuropatije. Bolesti kičmene moždine. Bolesti neuromišićne spojnice i mišića.				
VII nedjelja	Klinička slika, etiologija, patoanatomija, patofiziologija, tok, prognoza i liječenje neuroloških stanja sa ciljem pronalaženja najefikasnijih metoda kineziterapije u kombinaciji sa fizikalnim agensima u cilju optimizovanja stanja pacijenta.				
VIII nedjelja	Fizioterapija u rehabilitaciji neuroloških pacijenata. Principi, ciljevi i zadaci fizioterapije u procesu rehabilitacije osoba sa oboljenjima i povredama perifernog motornog neurona, centralnog motornog neurona, ekstrapiramidnog sistema.				
IX nedjelja	Mogućnosti primarne, sekundarne i tercijarne prevencije invaliditeta. Timski rad. Kontraindikacije.				
X nedjelja	Funkcionalna procjena kroz holistički pristup. Individuacija u pristupu.				
XI nedjelja	Plan i program. Izbor aktivnosti. Izbor pomagala, modifikacija izrada, edukacija				
XII nedjelja	Procjena životnog, radnog i javnog okruženja. Savjeti za adaptacije i modifikacije.				

XIII nedjelja	Edukacija osobe sa invaliditetom, članova porodice, društva. Procjena radne sposobnosti.		
XIV nedjelja	Saradnja sa članovima tima. Terminologija.		
XV nedjelja	Vođenje terapijske dokumentacije.		
Metode obrazovanja: predavanja, vježbe, rad na modelu, demonstracije, video prezentacije, klinička praksa.			
Opterećenje studenata:			
nedjeljno: 6		u semestru: 90	
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi			
Literatura: <i>Osnovna literatura:</i> 1. Kostić V.: Neurologija za studente medicine, udžbenik, Medicinski fakultet, Beograd, 2007. 2. Radojčić B.: Neurološki pregled i osnovi kliničke neurologije, Elit Medica, Beograd, 2006. <i>Dopunska literatura:</i> 3. Radojčić B.: Bolesti nervnog sistema, udžbenik, Elit-Medica, Beograd, 2000. 4. Senić N., Kaluđerović D., Radosavljević S.: Kineziterapija u rehabilitaciji bolesnika sa lezijama kičmene moždine, udžbenik, Viša medicinska škola u Beogradu, Beograd, 2001. 5. Jovanović L.: Kineziterapija kod povreda i oboljenja perifernog nervnog sistema, udžbenik, Visoka zdravstvena škola primjenjenih studija, Beograd, 2002. 6. Jovanović-Sretenović T.: Praktikum-radna terapija u neurologiji, Visoka zdravstvena škola primjenjenih studija, Beograd, 2012. 7. Adams R. D., Victor M., Ropper A. H.: Principles of Neurology, McGraw-Hill, New York, 2005. 8. Kearney P., McGowan T., Anderson J., Strosahl D.: The Role of the Occupational Therapist on the Neuro-Rehabilitation Team, Springer Publishing Company, New York, 2007.			
Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program): Nakon završenog kursa i položenog ispita, student je sposoban da prepozna neurološke simptome kod povreda i oboljenja nervnog sistema, obavi funkcionalnu procjenu, uoči potrebe pacijenta, odredi ciljeve i zadatke osposobljavanja, vodi tok osposobljavanja, prati i kontrolira rezultate i vodi odgovarajuću medicinsku dokumentaciju kod pacijenata sa neurološkim bolestima, poremećajima i oštećenjima i to u svim fazama procesa ponovnog osposobljavanja.			
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:			
predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	30
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	40	-	-
kolokvijumi	20	-	-
Ime i prezime nastavnika i saradnika:			
Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Jadranka Jovanović Privrodski, spec. pedijatrije, supspec. neurologije i psihijatrije razvojnog doba, supspec. kliničke genetike prof. primijenjenih studija dr Ljubica Nikčević Krivokapić, spec. fizikalne medicine i rehabilitacije prof. primijenjenih studija dr Milana Mitrić Ašković, spec. radijacione onkologije		
Saradnik:	prof. primijenjenih studija dr Jadranka Jovanović Privrodski, spec. pedijatrije, supspec. neurologije i psihijatrije razvojnog doba, supspec. kliničke genetike		
Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet: nema			

Napomena (ukoliko je potrebno):

nema

OSNOVI PEDIJATRIJE

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Osnovi pedijatrije					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-10	obavezan	druga	5	predavanja	30
				vježbe	15
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	0
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: Osnovi zdravstvene njege					
Ciljevi izučavanja predmeta: Upoznavanje studenta sa medicinski zdravom i bolesnom djecom, procesom pedijatrijskog tretmana i ulogom zdravstvenog radnika ove struke u pedijatriji. Analiza studija i planiranje potreba u pedijatrijskoj njezi bolesnika za pojedince i grupe. Razumijevanje važnosti uključivanja roditelja u njegu i fizioterapeutske procedure kod djece. Poboljšanje sposobnosti uspješne komunikacije terapijske djece, roditelja i članova zdravstvenog tima.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Osnovi pedijatrije. Primjena procesa sa njege i fizioterapeutskih procedura na individualnim svakodnevnim osnovnim aktivnostima – konceptualni model od V. Henderson-a.				
II nedjelja	Uključivanje roditelja u zdravstvenu njegu i fizioterapeutske postupke djece i mladih. Njega i fizioterapeutski postupci zdravog djeteta svih uzrasta, prevmerno rođene djece, bolesnog ili ozlijeđenog djeteta.				
III nedjelja	Fizioterapeutski postupci kod djeteta sa posebnim potrebama. Fizioterapeutski postupci kod djece oboljele od bola.				
IV nedjelja	Ishrana novorođenčeta. Neonatologija. Genetika. Rast i razvoj djece. Ishrana djece. Nefrologija i endokrinologija.				
V nedjelja	Kardiologija. Pulmologija i dermatologija. Urgentna medicina. Psihijatrija i neurologija. Socijalna pedijatrija.				
VI nedjelja	Trovanje i povrede. Disproporcija fizičke i psihičke zrelosti. Adolescentna medicina. Fizioterapijski postupci u prenatalnoj dijagnostici.				
VII nedjelja	Specifičnosti kod djece sa urođenim poremećajima metabolizma.				
VIII nedjelja	Specifičnosti u neonatologiji. Intervencije u praćenju rasta i razvoja.				
IX nedjelja	Osnovni principi ishrane zdravog i bolesnog djeteta. Specifičnosti djece sa poremećajima ishrane.				
X nedjelja	Specifičnosti djece sa endokrinim oboljenjima. Specifičnosti u pedijatrijskoj gastroenterologiji.				
XI nedjelja	Specifičnosti na pedijatrijskim pulmološkim odjeljenjima. Specifičnosti na pedijatrijskim kardiološkim odjeljenjima.				
XII nedjelja	Specifičnosti na pedijatrijskim imunološkim odjeljenjima. Specifičnosti na pedijatrijskim hematološkim odjeljenjima.				
XIII nedjelja	Specifičnosti na odjeljenjima neuropedijatrije. Specifičnosti na pedijatrijskim nefrološkim odjeljenjima.				

XIV nedjelja	Specifičnosti djece adolescentne dobi. Specifičnosti kod trovanja djece.		
XV nedjelja	Intervencije tokom reanimacije djeteta i kod najčešćih urgentnih stanja u pedijatriji.		
Metode obrazovanja: predavanja uz korišćenje različitog video materijala, rad na modelu, vježbe.			
Opterećenje studenata:			
nedjeljno: 3		u semestru: 45	
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi			
Literatura: <i>Osnovna literatura:</i> 1. Mardešić D.: Pedijatrija, udžbenik, Školska knjiga, Zagreb, 2016. 2. Jovanović Privrodski J. (ur): Pedijatrija, udžbenik, Medicinski fakultet, Novi Sad, 2012. 3. Marinković Lj.: Zdravstvena njega u pedijatriji, udžbenik, G. A. D., Beograd, 2007. <i>Dopunska literatura:</i> 4. Felc Z.: Osnove neonatologije, udžbenik, Fakulteta za zdravstvene vede, Maribor, 2008. 5. Kliegman R. M., Stanton B., Geme J. S., Schor N. F., Behrman R. E.: Nelson Textbook of Pediatrics, Saunders, Los Angeles, 2011. 6. El -Naggar M.: Basic Clinical Pediatrics, University Book Center, Cairo, 2013. 7. Ball J. W.: Pediatric Nursing, Pearson education, Prentice Hall, New Jersey, 2008. 8. Hockenberry M. J., Wilson D.: Wong's Nursing Care of Infants and Children, Elsevier Health Sciences, London, 2018. 9. Maaks D. L. G., Starr N. B., Brady M. A., Gaylord N. M., Driessnack M., Duderstadt K.: Burns' Pediatric Primary Care, Elsevier Health Sciences, London, 2019.			
Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program): Nakon završenog kursa, studenti će poboljšati terapijsku komunikaciju sa terapijskom djecom i rodbinom djeteta, razviće znanje i razumijevanje fizioterapeutskih intervencije u oblasti pedijatrije. Student se osposobljava za prepoznavanje vanredne situacije i mogućih komplikacija kod djece u uslovima opasnim po život.			
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:			
predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	30
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	40	-	-
kolokvijumi	20	-	-
Ime i prezime nastavnika i saradnika:			
Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Zorica Živković, spec. pedijatrije		
Saradnik:	saradnik u nastavi struk. mast. med. sest. Mira Stjepanović saradnik u nastavi spec. struk. med. sest. Tijana Rakonjac		
Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet: nema			
Napomena (ukoliko je potrebno): nema			

OSNOVI REUMATOLOGIJE I FIZIOTERAPIJA KOD REUMATOLOŠKIH PACIJENATA

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Osnovi reumatologije i fizioterapija kod reumatoloških pacijenata					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-21	obavezan	treća	7	predavanja	45
				vježbe	30
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	150
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: Anatomija i fiziologija					
Ciljevi izučavanja predmeta: Cilj predmeta je da student bude sposoban da primjeni stečena znanja i vještine i prepozna simptome, vrste, faze i stadijume bolesti, procjeni stanje, planira akcije fizioterapije, vodi proces osposobljavanja, kontroliše rezultate i vodi medicinsku dokumentaciju kod bolesnika sa reumatizmom. Sticanje znanja o etiologiji, patoanatomskim i patofiziološkim promjenama, kliničkoj slici, toku, prognozi, liječenju i rehabilitaciji pacijenata obolelih od reumatskih bolesti sa aspekta kineziterapije. Student je sposoban da primjeni stečena znanja i vještine i prepozna simptome, vrste, faze i stadijume bolesti, procjeni stanje, planira akcije radne terapije, vodi proces osposobljavanja, kontroliše rezultate i vodi medicinsku dokumentaciju kod bolesnika sa reumatizmom, kao i u radu sa gerijatrijskim pacijentima.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Fizioterapija u procesu rehabilitacije osoba produktivnog doba i osoba trećeg životnog doba sa zapaljenskim i degenerativnim oboljenjima.				
II nedjelja	Fizioterapija u procesu rehabilitacije osoba produktivnog doba i osoba trećeg životnog doba sa vanzglobnim i metaboličkim reumatskim oboljenjima.				
III nedjelja	Principi i ciljevi fizioterapije u reumatologiji. Ciljevi i zadaci				
IV nedjelja	Značaj timskog rada.				
V nedjelja	Mogućnosti radne terapije u primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj prevenciji invaliditeta.				
VI nedjelja	Fizioterapeutska procjena.				
VII nedjelja	Kineziterapijska dijagnostika, procjena, plan i program kineziterapije u okviru rehabilitacije pacijenata obolelih od zapaljenskog i degenerativnog reumatizma.				
VIII nedjelja	Kineziterapijska dijagnostika, procjena, plan i program kineziterapije u okviru rehabilitacije pacijenata obolelih od vanzglobnog i metaboličkog reumatizma.				
IX nedjelja	Praktična primjena kineziterapije prevencije, edukacije, terapijske dijagnostike i procjene, opštih i autorizovanih metoda kineziterapije, manuelnih tehnika, aparaturnih tehnika u okviru termo, foto, hidro, magneto, sono, mehano, elektroterapije).				
X nedjelja	U okviru timskog rada u procesu rehabilitacije pacijenata obolelih od reumatskih bolesti.				
XI nedjelja	Individuacija u pristupu. Kontraindikacije.				
XII nedjelja	Plan i program. Izbor aktivnosti.				
XIII nedjelja	Pomagala – procjena, odabir, izrada i modifikacije gotovih pomagala, edukacija.				

XIV nedjelja	Edukacija. Procjena životnog, radnog i javnog okruženja.		
XV nedjelja	Terminologija. Terapeutska dokumentacija.		
Metode obrazovanja: predavanja, vježbe, analiza slučajeva iz prakse, video prezentacije, e-učenje, klinička praksa.			
Opterećenje studenata:			
nedjeljno: 5		u semestru: 75	
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi			
Literatura:			
<i>Osnovna literatura:</i>			
1. Pilipović H., Reumatologija, udžbenik, autorsko izdanje, Beograd; 2000.			
2. Pavlović M., Kineziterapija u reumatologiji, udžbenik, Visoka medicinska škola, Beograd; 2003.			
3. Jovanović-Sretenović T.: Praktikum-radna terapija u reumatologiji, Viša zdravstvena škola strukovnih studija, Beograd, 2012.			
<i>Dopunska literatura:</i>			
4. Nedvidek B.: Osnovi fizikalne medicine i medicinske rehabilitacije, udžbenik, Medicinski fakultet, Novi Sad, 2003.			
5. Goodacre L., McArthur M.: Rheumatology Practice in Occupational Therapy, Wiley-Blackwell, New Jersey, 2013.			
Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program):			
Po završetku kursa i polaganju ispita, student će biti osposobljen da procjeni pacijenta sa aspekta radne terapije, odredi fizioterapijske ciljeve u odnosu na poremećaj psihičkih funkcija, motiviše pojedinca i/ili grupu, organizuje individualni i grupni rad, sportske i rekreativne aktivnosti, izabere, primjeni i dozira fizioterapeutske postupke i metode i evaluira efekte svog rada.			
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:			
predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	30
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	40	-	-
kolokvijumi	20	-	-
Ime i prezime nastavnika i saradnika:			
Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Brane Gavrančić prof. primijenjenih studija dr Ljubica Nikčević Krivokapić, spec. fizikalne medicine i rehabilitacije		
Saradnik:	prof. primijenjenih studija dr Brane Gavrančić		
Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet: nema			
Napomena (ukoliko je potrebno): nema			

OSNOVI ZDRAVSTVENE NJEGE

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Osnovi zdravstvene njege					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-02	obavezan	prva	8	predavanja	30
				vježbe	15
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	150
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: nema					
Ciljevi izučavanja predmeta: Usvajanje osnovnih pojmova u zdravstvenoj njezi, kao i bazičnih teorijskih i praktičnih (spretnost, snalažljivost) stručnih znanja iz oblasti zdravstvene njege i osposobljavanje da stečena znanja primjene kako u profesionalnom tako i u istraživačkom radu. Samovaspitanje u cilju sopstvene zaštite, zaštite pacijenata i drugih članova tima, razvoj kritičkog mišljenja, razvoj samostalnost i u sprovođenju zdravstvene njege i sposobnosti za timski rad.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Teoretska razmatranja osnovnih i opštih pojmova u medicini.				
II nedjelja	Teoretska razmatranja osnovnih i opštih pojmova u sestrinstvu i zdravstvenoj nezi.				
III nedjelja	Razvoj zdravstvene njege.				
IV nedjelja	Zdravstvena njega i društvo.				
V nedjelja	Neophodni uslovi za kvalitetnu zdravstvenu njegu u hospitalnim i vanhospitalnim uslovima.				
VI nedjelja	Sestrinske intervencije pri hospitalizaciji bolesnika.				
VII nedjelja	Proces zdravstvene njege.				
VIII nedjelja	Prikupljanje podataka i procjena potreba pacijenta za zdravstvenom njegom.				
IX nedjelja	Opšti (univerzalni problemi) zdravstvene njege.				
X nedjelja	Zdravstvena njega specifičnih grupa.				
XI nedjelja	Dokumentacija zdravstvene njege.				
XII nedjelja	Modeli (metode) organizacije pružanja zdravstvene njege.				
XIII nedjelja	Unaprjeđenje zdravstvene njege kroz istraživačku djelatnost medicinskih sestara.				
XIV nedjelja	Progresivna njega i kategorizacija bolesnika.				
XV nedjelja	Unaprjeđenje zdravstvene njege kroz istraživačku djelatnost medicinskih sestara.				
Metode obrazovanja: predavanja uz korišćenje različitog video materijala, rad na modelu, simulacija, vježbe, analiza slučaja zasnovanog na problemu, diskusija, radionica.					
Opterećenje studenata:					
nedjeljno: 3			u semestru: 45		
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi					

Literatura:*Osnovna literatura:*

1. Rajak S., Imbronjević V.: Osnovi zdravstvene njege, udžbenik, Omega MS Pharmacy, Novi Sad, 2016.

Dopunska literatura:

2. Tijanić M., Đuranović D., Rudić R., Milović Lj.: Zdravstvena njega i savremeno sestrinstvo, udžbenik, Naučna KMD, Beograd, 2012.
3. Babić L.: Zdravstvena njega u radiologiji, udžbenik, Licej, Beograd, 2011.
4. Standardizovane aktivnosti zdravstvene njege i zbrinjavanja pacijenta, Vodič za medicinske sestre i tehničare, 2012.
5. Maksimović J.: Uvod u medicinu sa teorijom medicine, udžbenik, Medicinski fakultet, Novi Sad, 2011.
6. Rudić R., Kocev N., Munćan V.: Proces zdravstvene njege, Praktikum za studente - vodič za praksu, Knjiga-komjerc, Beograd, 2015.
7. Stojković B.: Zdravstvena njega u radiologiji, udžbenik, Naučna knjiga, Beograd, 2006.
8. Taylor C., Lynn P., Bartlett J.: Fundamentals of Nursing, Wolters Kluwer Health, London, 2018.
9. Gulanick M., Myers J. L.: Nursing Diagnoses, Interventions and Outcomes, Elsevier Health Sciences, London, 2011.
10. Jacob A.: A Comprehensive Textbook of Midwifery and Gynecological Nursing, Jaypee Brothers Medical Pub, New York, 2015.
11. Burke K. M., Bauldoff G., LeMone P.: Medical-Surgical Nursing, Critical Thinking in Patient Care, Pearson Education, New York, 2011
12. Morton P. G., Fontaine D. K.: Critical Care Nursing: A Holistic Approach, Wolters Kluwer, Dublin, 2008.

Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program):

Usvajanje holističkog pristupa u zdravstvenoj njezi. Vještine. Razvijanje profesionalne svijesti, odgovornosti, humanosti, smisla za dionologiju, estetiku i komuniciranja sa pacijentom i stručnim timom. Osamostaljivanje studenata za rad po procesu zdravstvene njege, ovladavanje nezavisnim osnovnim principima sestrinskih intervencija i međuzavisnim sestrinskim intervencijama iz oblasti dijagnostike, terapije, fizioterapije i rehabilitacije.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	30
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	40	-	-
kolokvijumi	20	-	-

Ime i prezime nastavnika i saradnika:

Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Zorica Živković, spec. pedijatrije
Saradnik:	prof. primijenjenih studija dr Slavica Konević saradnik u nastavi spec. struk. med. sest. Dijana Kukuličić

Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet:

nema

Napomena (ukoliko je potrebno):

nema

PATOFIZIOLOGIJA

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Patofiziologija					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-08	obavezan	druga	6	predavanja	45
				vježbe	30
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	0
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: Anatomija i fiziologija					
Ciljevi izučavanja predmeta: Predmet treba da studentu pruži znanje o mehanizmima oštećenja ćelija tkiva i organa i upozna ga sa morfološkim promjenama koje su podloga bolestima, osposobi ga da prepozna morfološke promjene na ćelijama, tkivima i organima, omogući mu da upozna etiologiju, patogenezu i kliničke manifestacije najznačajnijih metaboličkih poremećaja i funkcijskih poremećaja organa i sistema organa, uzroke i mehanizme maligne transformacije ćelije, kao i karakteristike rasta tumora i promjena koje on izaziva u organizmu.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Adaptacija ćelije.				
II nedjelja	Starenje i smrt ćelije.				
III nedjelja	Učestale morfološke promjene ćelije.				
IV nedjelja	Morfološke promjene ćelije većih posledica.				
V nedjelja	Etiopatogeneza akutnog zapaljenja.				
VI nedjelja	Etiopatogeneza hroničnog zapaljenja.				
VII nedjelja	Maligna transformacija ćelije.				
VIII nedjelja	Posljedice malignih transformacija ćelije. Rast.				
IX nedjelja	Poremećaji prometa vode i elektrolita.				
X nedjelja	Poremećaji acido-bazne ravnoteže.				
XI nedjelja	Etiopatogeneza pothranjenosti, gojaznosti, dijabetesa melitusa.				
XII nedjelja	Etiopatogeneza ateroskleroze, poremećaja funkcije kardiovaskularnog sistema, poremećaja funkcije respiratornog sistema.				
XIII nedjelja	Etiopatogeneza poremećaja funkcije bubrega, poremećaja funkcije endokrinih žlijezda i neuroendokrine regulacije, poremećaja.				
XIV nedjelja	Etiopatogeneza poremećaja funkcije nervnog sistema.				
XV nedjelja	Etiopatogeneza poremećaja digestivnog sistema, poremećaja sastava i funkcije krvi, poremećaja funkcije kože.				
Metode obrazovanja: predavanja, praktična nastava, problemski orijentisani zadaci, analiza slučaja, diskusija, gostovanje zaposlenih iz medicinsko-biohemijske laboratorije.					
Opterećenje studenata:					
nedjeljno: 5			u semestru: 75		
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi					

Literatura:*Osnovna literatura:*

1. Radić S.: Opšta patofiziologija, udžbenik, Medicinski fakultet, Niš, 2012.
2. Beleslin B.: Specijalna patološka fiziologija, Beograd 2008.
3. Ubavić M.: Patološka fiziologija, interne skripte, Beograd, 2017.

Dopunska literatura:

4. Gamulin M., Marušić M., Kovač Z.: Patofiziologija, udžbenik, Medicinska naklada, Zagreb, 2015.
5. Maličević Ž. i sar.: Osnovi patološke fiziologije, udžbenik, Panevropski univerzitet Apeiron, Banja Luka, 2009.
6. Babić Lj., Borota R., Lučić A.: Priručnik praktičnih i seminarskih vježbi iz patološke fiziologije, Medicinski fakultet, Novi Sad, 2007.
7. Kovač Z., Gamulin S. i s ar.: Patofiziologija, Zadaci za problemske seminare, Medicinska naklada, Zagreb, 2006.
8. Živančević-Simonović S.: Opšta patološka fiziologija, udžbenik, Medicinski fakultet Kragujevac, 2012.
9. Đorđević -Denić G. i sar.: Specijalna patološka fiziologija, udžbenik, Zavod za izdavanje udžbenika, Beograd, 2013.
10. Banasik J. L.: Pathophysiology, Saunders, Los Angeles, 2018.
11. Norris T. L.: Porth's Essentials of Pathophysiology, LWW, Liverpool, 2019.
12. Huether S. E., McCance K. L.: Understanding Pathophysiology, Elsevier, London, 2016.
13. McCance K. L., Huether S. E.: Pathophysiology for Pathophysiology: The Biologic Basis for Disease in Adults and Children, Mosby, London, 2006.
14. Stewart J.: Anatomical Atlas of Pathophysiology, Wolters Kluwer, Glazgow, 2012.

Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program):

Nakon završenog kursa student vlada osnovnom medicinskom terminologijom i sposoban je da adekvatno prezentuje medicinski relevantne činjenice, razumije etiologiju i patogenezu osnovnih metaboličkih i funkcijskih poremećaja organa i sistema organa čovjeka, sposoban je da poveže njihove kliničke manifestacije sa uzrocima i mehanizmima njihovog nastanka i posjeduje patobiološku osnovu za razumijevanje mehanizama djelovanja hemijskih agenasa i lijekova, kao i dijagnostičku strategiju u slučaju patoloških pojava, sve na nivou koji je potreban za kompetentno obavljanje posla svoje struke.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	30
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	30	-	-
kolokvijumi	30	-	-

Ime i prezime nastavnika i saradnika:

Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Milan Ubavić, spec. patološke fiziologije
Saradnik:	prof. primijenjenih studija dr Milan Ubavić, spec. patološke fiziologije

Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet:

nema

Napomena (ukoliko je potrebno):

nema

POSLOVNI ENGLISKI JEZIK

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Poslovni engleski jezik					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-izb-05-e	izborni	treća	5	predavanja	30
				vježbe	30
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	0
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: nema					
Ciljevi izučavanja predmeta: Cilj predmeta je savladavanje osobnosti engleskog jezika, učenje fraza i obrazaca neophodnih za komunikaciju na profesionalnom nivou i ovladavanje tehnikama pisanog i usmenog izražavanja u profesionalnoj komunikaciji.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Produbljivanje znanja o sadašnjim glagolskim vremenima, zavisnim i relativnim rečenicama.				
II nedjelja	Produbljivanje znanja o prošlim glagolskim vremenima, zavisnim i relativnim rečenicama.				
III nedjelja	Produbljivanje znanja o budućim glagolskim vremenima, zavisnim i relativnim rečenicama.				
IV nedjelja	Temporalni veznici.				
V nedjelja	Struktura temporalnih rečenica.				
VI nedjelja	Obrada teksta: poslovni sastanak, poslovna korespondencija, načini ophođenja.				
VII nedjelja	Obrada teksta: mejl, pisana komunikacija.				
VIII nedjelja	Obrada teksta: osnove rječnika iz oblasti finansija.				
IX nedjelja	Obrada teksta: osnove rječnika iz oblasti prijemna, koktela, svečanosti, dodjela nagrada.				
X nedjelja	Obrada teksta: projektna dokumentacija, ROI analiza.				
XI nedjelja	Obrada teksta: poslovni ručak, gala večera, koktel.				
XII nedjelja	Obrada teksta: zaštita životne sredine i poslovni život u zemljama engleskog govornog područja.				
XIII nedjelja	Obrada teksta: hotel, aerodrom, taksi, poslovni put, kongres.				
XIV nedjelja	Obrada teksta: različite nacionalnosti, razlike među ljudima.				
XV nedjelja	Obrada teksta: komunikacija sa medijima.				
Metode obrazovanja: predavanja, praktične vježbe, komunikacija, e-učenje.					
Opterećenje studenata:					
nedjeljno: 4			u semestru: 60		
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi					

Literatura:*Osnovna literatura:*

1. Evans V., Dooley J., Tran T. M.: Career Paths, Medical Book 1, udžbenik, Express Publishing, Berkshire, 2012.
2. Dragović R.: Engleski za zdravstvene radnike, udžbenik, Naučna knjiga, Beograd, 2014.
3. Momčinović V., Tanay V., Žurić-Havelka S.: Medical English, udžbenik, Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb 2008.
4. Murphy R.: English Grammar in Use, Cambridge University Press, Cambridge, 2008.
5. McCarthy M., O'Dell F.: English Vocabulary in Use, Cambridge University Press, Cambridge, 2006.

Dopunska literatura:

6. Hornby A. S.: Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English, Oxford University Press, Oxford, 2008.
7. MacLean J.: English in Basic Medical Science, Oxford University Press, Oxford, 2010.

Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program):

Student će moći da primjeni usvojena znanja u cilju profesionalne komunikacije, da kreira odgovarajuće pisane forme u skladu sa svojom profesionalnom komunikacijom i da koristi govorne obrasce prilagođene situaciji.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	30
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	40	-	-
kolokvijumi	20	-	-

Ime i prezime nastavnika i saradnika:

Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Irena Petrušić
Saradnik:	prof. primijenjenih studija dr Irena Petrušić

Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet:

nema

Napomena (ukoliko je potrebno):

nema

PRVA POMOĆ

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Prva pomoć					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-12	obavezan	druga	5	predavanja	30
				vježbe	30
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	0
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: nema					
Ciljevi izučavanja predmeta: Osnovni ciljevi edukacije iz prve pomoći su upoznavanje studenta sa principima inicijalnog zbrinjavanja iznenada povređenih ili oboljelih lica, ovladavanje vještinama za praktičnu primjenu stečenih znanja u praksi, neposredno zbrinjavanje u cilju da se sačuva život unesrećenog, drugih ljudi i okruženje i Unaprijedi zaštita od daljih povreda i opasnosti.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Pregled i trijaža povređenih.				
II nedjelja	Evakuacija povređenih (izvlačenje, iznošenje i transport). Procjena vitalnih funkcija i stanja svijesti.				
III nedjelja	Održavanje i obezbjeđivanje vazdušnog puta.				
IV nedjelja	Bolus opstrukcija – parcijalna, totalna, algoritam postupaka kod odraslih i djece.				
V nedjelja	Vještačko disanje pomoću ekspiratornog vazduha.				
VI nedjelja	Odgovarajući položaji kod iznenada povređenog ili oboljelog lica (bočni – relaksirajući, polubočni, potrbušni, poluležeći, polusjedeći, sjedeći, koleno-lakatni, klečeći, položaj autotransfuzije).				
VII nedjelja	Iznenadni zastoj srca–prepoznavanje i osnovne Mjere oživljavanja kod odraslih i djece.				
VIII nedjelja	Primjena automatskih spoljašnjih defibrilatora (ASD). Algoritam postupaka osnovnih mjera oživljavanja kod odraslih i djece.				
IX nedjelja	Krvarenje –prepoznavanje i postupci zbrinjavanja kod spoljašnjeg i unutrašnjeg krvarenja. Postupak zbrinjavanja kod traumatske amputacije.				
X nedjelja	Otvorene povrede (rane) i zbrinjavanje. Povrede koštano-zglobnog sistema (pojam, vrste).				
XI nedjelja	Privremena imobilizacija. Povrede glave i kičmenog stuba.				
XII nedjelja	Povrede grudnog koša i trbuha. Postupci zbrinjavanja. Komplikacije i sprječavanje njihovog nastanka.				
XIII nedjelja	Oštećenja toplotom i elektricitetom i zbrinjavanje.				
XIV nedjelja	Oštećenja hladnoćom i zbrinjavanje.				
XV nedjelja	Posebne povrede, bolesti i stanja i zbrinjavanje.				
Metode obrazovanja: predavanja, vježbe, analiza slučaja, e-učenje, rad na modelu, posjeta stručnih lica sa akreditacijom.					
Opterećenje studenata:					
nedjeljno: 4			u semestru: 30		

Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi			
Literatura: <i>Osnovna literatura:</i> 1. Pavlović A.: Prva pomoć, udžbenik, Obeležja, Beograd, 2007 <i>Dopunska literatura:</i> 2. Pavlović A.: Kardiopulmonalna reanimacija, Obeležja, Beograd, 2007. 3. Maroco D.: First Aid Book, CreateSpace Independent Publishing Platform, Rotterdam, 2016. 4. Piazza G. M.: First Aid Manual, DK, London, 2014. 5. Williamson S. N., Goswami M.: First-Aid and Emergency Care, Kumar Publishing House, Rotterdam, 2014. 6. Saubers N.: First Aid Book, Everything, London, 2008.			
Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program): Upoznavanje studenta sa oblicima iznenadnog oboljevanja i povređivanja i načinima za brzo i neposredno zbrinjavanje. Vještina pregleda i brzog prepoznavanja znakova i simptoma kod oboljelog ili povređenog, koji zahtjeva neposredno i brzo zbrinjavanje.			
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:			
predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	30
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	40	-	-
kolokvijumi	20	-	-
Ime i prezime nastavnika i saradnika:			
Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Brane Gavrančić		
Saradnik:	prof. primijenjenih studija dr Brane Gavrančić		
Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet: nema			
Napomena (ukoliko je potrebno): nema			

PSIHOLOGIJA U ZDRAVSTVENOJ NJEZI I ZDRAVSTVU

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Psihologija u zdravstvenoj njezi i zdravstvu					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-19	obavezan	treća	3	predavanja	15
				vježbe	30
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	0
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: nema					
Ciljevi izučavanja predmeta: Cilj predmeta jeste da student ovlada znanjima u pogledu psihologije pacijenta i rodbine pacijenta u momentu saznanja zdravstvenog problema, tokom rješavanja zdravstvenog problema, kao i u slučaju borbe sa teškim ili neizlječivim bolestima, trajnim poslasticama i sličnim situacijama. Takođe, cilj predmeta jeste i da obuči studenta o emotivnim i psihološkim stanjima kroz koje može prolaziti zdravstveni radnik tokom rada sa pacijentom. Takođe, cilj predmeta jeste da student ovlada znanjima o uticaju psiholoških faktora i značaju stresa u nastanku psihosomatskih oboljenja i da stekne znanja o načinima savladavanja stresa i upravljanja bolom i ovladati znanjem koje će mu omogućiti da prepozna sindrom izgaranja na poslu (burn out sindrome) po ulasku u realne životne poslovne tokove, uz strategije za njegovo prevazilaženje, posebno zaposlenih u oblasti zdravstvene njege.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Psihologija zdravlja i očuvanja zdravlja.				
II nedjelja	Psihologija bolesti.				
III nedjelja	Prihvatanje bolesti kao realnosti.				
IV nedjelja	Odlučnost u rješavanju zdravstvenog problema.				
V nedjelja	Psihologija pacijenta u momentu spoznaje zdravstvenog problema i tokom liječenja.				
VI nedjelja	Psihološka stanja u slučaju neizvesnosti, iščekivanja, neočekivanog tretmana, neuspjelog tretmana, pogoršanja dijagnoze.				
VII nedjelja	Rad sa rodbinom pacijenta, uloga rodbine, podrška, otvorenost u razgovoru.				
VIII nedjelja	Rad sa rodbinom pacijenta, panika nasuprot racionalnosti.				
IX nedjelja	Rad sa rodbinom u slučaju saznanja o lošoj dijagnozi, u slučaju gubitka.				
X nedjelja	Rad sa rodbinom u slučaju upućivanja na dugotrajnu bolest i liječenje.				
XI nedjelja	Rad sa zdravstvenim radnikom u slučaju teških emotivnih stanja, nervoze pacijenta, stanja šoka.				
XII nedjelja	Burn out sindrom.				
XIII nedjelja	Upravljanje bolom. Razumijevanje odnosa pacijenta i zdravstvenog radnika.				
XIV nedjelja	Upoznavanje sa principima uspostavljanja zdravstvenih navika u različitim životnim dobima. Odnos socijalne podrške i zdravlja.				
XV nedjelja	Pregled modela i strategija promocije zdravstvenog ponašanja koje je usmjereno na smanjenje zdravstvenih problema.				
Metode obrazovanja: predavanja, vježbe, analiza slučaja, diskusija, e-učenje.					

Opterećenje studenata:			
nedjeljno: 3		u semestru: 45	
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi			
Literatura: <i>Osnovna literatura:</i> 1. Havelka M.: Zdravstvena psihologija, udžbenik, Jastrebarsko-Naklada Slap, 2008. <i>Dopunska literatura:</i> 2. Kekuš D.: Komunikacije u profesionalnoj praksi zdravstvenih radnika, Digital Art, Beograd, 2010. 3. Rungapadiachy D. M.: Medosebna komunikacija v zdravstvu, Educy, Ljubljana, 2013. 4. Payne S. H., Walker J.: Psihologija u zdravstveni njezi, Educy, Ljubljana, 2012. 5. Friedman H. S.: Health psychology. Prentice Hall, 2013. 6. Ayers S., De Visser R.: Psychology for Medicine and Healthcare, SAGE Publications Ltd, London, 2018. 7. Leigh H.: The Patient: Biological, Psychological, and Social Dimensions of Medical Practice, Springer, Munchen, 2010. 8. Mathews A., Steptoe A.: Essential Psychology for Medical Practice, Churchill Livingstone, London, 2013.			
Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program): Nakon odslušanog kursa i položenog ispita, student će ovladati znanjima u pogledu psihologije pacijenta i rodbine u momentu saznanja zdravstvenog problema, tokom rješavanja zdravstvenog problema, kao i u slučaju borbe sa neizvjesnim situacijama. Student takođe postaje obučen u nekim tehnikama samokontrole u pogledu emotivnih i psiholoških reakcija kroz koje može prolaziti kao zdravstveni radnik tokom rada sa pacijentom. Takođe, po završetku predmeta, student treba da poznaje i razumije određene zdravstvene psihologije i teorijske modele na kojima počiva, da razumije psihološke aspekte zdravlja i bolesti, da prepozna različite psihološke reakcije na simptom, bolest i značaj traženja stručne pomoći i socijalne podrške, da razumije ulogu stresa u nastanku psihosomatskih bolesti i načinima prevladavanja stresa, da prepozna ulogu personaloških činilaca u doživljaju i upravljanju bolom, da razumije psihološke aspekte teških bolesti i terminalnih stanja, da razumije psihološke aspekte hospitalizacije kod pacijenata različitih životnih dobi.			
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:			
predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	40
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	20	-	-
kolokvijumi	30	-	-
Ime i prezime nastavnika i saradnika:			
Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Jadranka Jovanović Privrodski, spec. pedijatrije, supspec. neurologije i psihijatrije razvojnog doba, supspec. kliničke genetike		
Saradnik:	saradnik u nastavi struk. mast. med. sest. Jelena Kovačev		
Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet: nema			
Napomena (ukoliko je potrebno): nema			

SPECIJALIZOVANI ENGLISKI JEZIK 1

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Specijalizovani engleski jezik 1					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-izb-01-g	izborni	prva	5	predavanja	30
				vježbe	30
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	0
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: nema					
Ciljevi izučavanja predmeta: Cilj predmeta je savladavanje osobnosti ma engleskog jezika, učenje fraza i obrazaca neophodnih za komunikaciju na profesionalnom nivou i ovladavanje tehnikama pisanog i usmenog izražavanja u profesionalnoj komunikaciji.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Gramatika: engleski alfabet, osnovna pravila čitanja i pisanja, pozdravljanje.				
II nedjelja	Gramatika: lične zamjenice, prisvojne zamjenice, rod i broj imenica.				
III nedjelja	Gramatika: brojevi, boje, upitne i potvrđne rečenice.				
IV nedjelja	Aspekti svakodnevnog života u zemljama engleskog govornog područja: odlazak u Dom zdravlja				
V nedjelja	Obrada teksta: bolest				
VI nedjelja	Obrada teksta: šetnja u prirodi				
VII nedjelja	Prijedlozi sa dativom i akuzativom, imperativ.				
VIII nedjelja	Modalni glagoli, perfekat, rečenični okvir.				
IX nedjelja	Aspekti svakodnevnog života u državama engleskog govornog područja.				
X nedjelja	Stručni tekstovi odnose se na buduće zanimanje studenta, stručni vokabular.				
XI nedjelja	Primjeri komercijalnih, stručnih tekstova iz prakse.				
XII nedjelja	Obrada teksta: djelovi tijela.				
XIII nedjelja	Obrada teksta: medicinska oprema, bolnica, zanimanja u medicini.				
XIV nedjelja	Obrada teksta: farmacija, lijekovito bilje.				
XV nedjelja	Obrada teksta: hrana, vitamini, nutricionizam, dijeta, kuhinja.				
Metode obrazovanja: predavanja, praktične vježbe, komunikacija, e-učenje.					
Opterećenje studenata:					
nedjeljno: 4,			u semestru: 60		
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi					

Literatura:*Osnovna literatura:*

1. Evans V., Dooley J., Tran T. M.: Career Paths, Medical Book 1, udžbenik, Express Publishing, Berkshire, 2012.
2. Dragović R.: Engleski za zdravstvene radnike, udžbenik, Naučna knjiga, Beograd, 2014.
3. Momčinović V., Tanay V., Žurić-Havelka S.: Medical English, udžbenik, Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb 2008.
4. Murphy R.: English Grammar in Use, Cambridge University Press, Cambridge, 2008.
5. McCarthy M., O'Dell F.: English Vocabulary in Use, Cambridge University Press, Cambridge, 2006.

Dopunska literatura:

6. Hornby A. S.: Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English, Oxford University Press, Oxford, 2008.
7. MacLean J.: English in Basic Medical Science, Oxford University Press, Oxford, 2010.

Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program):

Student će moći da primjeni usvojena znanja u cilju profesionalne komunikacije, kreira odgovarajuće pisane forme u skladu sa svojom profesionalnom komunikacijom i da koristi govorne obrasce prilagođene situaciji.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	30
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	40	-	-
kolokvijumi	20	-	-

Ime i prezime nastavnika i saradnika:

Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Irena Petrušić
Saradnik:	prof. primijenjenih studija dr Irena Petrušić

Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet:

nema

Napomena (ukoliko je potrebno):

nema

SPECIJALIZOVANI ENGLSKI JEZIK 2

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Specijalizovani engleski jezik 2					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-izb-03-d	izborni	druga	5	predavanja	30
				vježbe	30
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	0
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: Specijalizovani engleski jezik 1					
Ciljevi izučavanja predmeta: Cilj predmeta je savladavanje osobnosti engleskog jezika, učenje fraza i obrazaca neophodnih za komunikaciju na profesionalnom nivou i ovladavanje tehnikama pisanog i usmenog izražavanja u profesionalnoj komunikaciji.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Gramatika: komparacija prideva.				
II nedjelja	Gramatika: uzročno-posledične rečenice, uslovne rečenice, futur, preterit, konjunktiv.				
III nedjelja	Gramatika: glagoli kretanja, aktiv i pasiv.				
IV nedjelja	Gramatika: relativne rečenice.				
V nedjelja	Gramatika: glagoli sa prijedlozima, sufiksi i prefiksi za građenje prideva.				
VI nedjelja	Obrada teksta: aspekti svakodnevnog života u državama engleskog govornog područja: praznici, porodični život, obrazovanje.				
VII nedjelja	Obrada teksta: aspekti svakodnevnog života u državama engleskog govornog područja: život u gradu.				
VIII nedjelja	Gramatika: zavisne rečenice.				
IX nedjelja	Obrada teksta: gerijatrijski centar				
X nedjelja	Obrada teksta: stomatolog.				
XI nedjelja	Obrada teksta: mediji				
XII nedjelja	Obrada teksta: operacija.				
XIII nedjelja	Obrada teksta: čekaonica u zdravstvenoj ustanovi.				
XIV nedjelja	Obrada teksta: apoteka.				
XV nedjelja	Obrada teksta: porodilište, porođaj.				
Metode obrazovanja: predavanja, praktične vježbe, komunikacija, e-učenje.					
Opterećenje studenata:					
nedjeljno: 4			u semestru: 60		
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi					

Literatura:*Osnovna literatura:*

1. Evans V., Dooley J., Tran T. M.: Career Paths, Medical Book 1, udžbenik, Express Publishing, Berkshire, 2012.
2. Dragović R.: Engleski za zdravstvene radnike, udžbenik, Naučna knjiga, Beograd, 2014.
3. Momčinović V., Tanay V., Žurić-Havelka S.: Medical English, udžbenik, Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb 2008.
4. Murphy R.: English Grammar in Use, Cambridge University Press, Cambridge, 2008.
5. McCarthy M., O'Dell F.: English Vocabulary in Use, Cambridge University Press, Cambridge, 2006.

Dopunska literatura:

6. Hornby A. S.: Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English, Oxford University Press, Oxford, 2008.
7. MacLean J.: English in Basic Medical Science, Oxford University Press, Oxford, 2010.

Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program):

Student će moći da primjeni usvojena znanja u cilju profesionalne komunikacije, kreira odgovarajuće pisane forme u skladu sa svojom profesionalnom komunikacijom i koristi govorne obrasce prilagođene situaciji.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	30
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	40	-	-
kolokvijumi	20	-	-

Ime i prezime nastavnika i saradnika:

Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Irena Petrušić
Saradnik:	prof. primijenjenih studija dr Irena Petrušić

Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet:

nema

Napomena (ukoliko je potrebno):

nema

SPORTSKA MEDICINA

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Sportska medicina					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-mod-01-b	obavezan	treća	10	predavanja	45
				vježbe	45
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	300
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: nema					
Ciljevi izučavanja predmeta: Sticanje znanja o specifičnosti etiologije, patogeneze, toka, prognoze, prevencije, liječenja povreda u sportu sa aspekta sportske medicine i medicinske rehabilitacije. Upoznavanje studenata sa osnovama fiziologije sporta i medicine sporta, kao i načinima funkcionisanja organa i organskih sistema u višem, promjenenom, režimu psihofizičkog napora.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Fizijatrijska dijagnostika, procjena, plan i program fizioterapije u okviru liječenja i rehabilitacije akutnih, endogenih, egzogenih povreda u sportu, mekih tkiva (kontuzije, distenzije, rupture mišićno-tetivnih tkiva i ligamentarno-kapsularnih lezija) i koštano-zglobnog sistema endogenih hroničnih sportskih povreda (sindromi prenaprežanja), postoperativni postupci u okviru sportske medicine (artroskopske intervencije i invazivne ortopedsko-hirurške intervencije).				
II nedjelja	Nervno-mišićna sinapsa. Medijatori i osnovni mehanizmi sinaptičkog prenošenja. Podjela mišića. Morfofiziološke karakteristike poprečnoprugastih mišića. Kontrakcija poprečnoprugastih mišića. Motorna jedinica. Tonus i termogeneza. Rad, snaga i zamor mišića.				
III nedjelja	Fizički aspekti čovekovog rada (sila, snaga, rad). Glatki mišići. Osobine gasova. Ventilacija. Volumeni i kapaciteti pluća. Transport gasova do ćelija. Glavna i pomoćna disajna muskulatura. Intrapleuralni pritisak.				
IV nedjelja	Regulacija disanja. Vrste i tipovi disanja. Disanje u uslovima smanjenog i povećanog atmosferskog pritiska.				
V nedjelja	Krvna plazma. Eritrociti. Leukociti. Imunitet i imuna tijela. Trombociti. Zgrušavanje krvi i hemostaza. Krvne grupe. Transfuzija i transplantacija. Funkcionalna podjela krvotoka.				
VI nedjelja	Morfofunkcionalne karakteristike srčanog mišića. Hemodinamika srca. Sprovodni sistem srca. Sportsko srce. Registracija i analiza elektrokardiograma.				
VII nedjelja	Regulacija rada srčanog mišića. Razmena na nivou kapilara. Periferna cirkulacija. Puls: definicija, vrste i karakteristike. Krvotok u venama. Limfotok.				
VIII nedjelja	Neurohumoralni mehanizmi regulacije tonusa krvnih sudova. Gradivna i energetska uloga hranljivih materija, izvori energije u ljudskom organizmu. Anabolizam i katabolizam. Mineralne materije i vitamini. Metode proučavanja energetskog prometa, deponovanje energije.				

IX nedjelja	Respiratorni koeficijent. Superkompenzacija glikogena. Mliječna kiselina. Bazalni metabolizam. Energetski promet u opterećenju. Sastavljanje dnevnog prehranbenog obroka. Regulacija acido-bazne ravnoteže. Hemijski i fiziološki puferi. Regulacija glikemije. Regulacija nivoa kalcijuma u organizmu.		
X nedjelja	Regulacija metabolizma proteina (uticaj fizičke aktivnosti na anaboličke procese u organizmu). Membranski potencijal. Akcioni potencijal.		
XI nedjelja	Zakoni razdraženja. Neuron. Podjela sinapsi u CNS. Neuromedijatori. Refleksna funkcija. Bazalne ganglije i formiranje dinamičkog stereotipa.		
XII nedjelja	Mali mozak, vestibularni sistem, propriocepcija i uloga ravnoteže. Taktilna i toplotna recepcija. Viscerorecepcija. Recepcija mirisa i ukusa.		
XIII nedjelja	Recepcija bola. Hipotalamus. Limbičke strukture mozga. Kora velikog mozga. San. Učenje i pamćenje. Svijest. Energetski kapaciteti i njihovo mjerenje. „Steady state”.		
XIV nedjelja	Sportski trening i tipovi treninga. Teorija stresa, faze stresa, stresor. Uloga sporta i rekreacije po modernoj teoriji funkcionalnih sistema u prijemu i adaptaciji organizma na štetne efekte stresa.		
XV nedjelja	Pojava pretreniranosti i njena implikacija na funkcionalne sposobnosti sportista, pojava povreda. Hronobiologija i njen značaj u sportu.		
Metode obrazovanja: predavanja, vježbe, analiza slučaja, diskusija, e-učenje, klinička praksa.			
Opterećenje studenata:			
nedjeljno: 6		u semestru: 90	
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi			
Literatura: <i>Osnovna literatura:</i> 1. Grujić N.: Fiziologija sporta, udžbenik, Futura, Petrovaradin, 2010. 2. Pećina M. i sar.: Sportska medicina, udžbenik, Medicinski fakultet, Zagreb, 2013. 3. Banović D.: Povrede u sportu, udžbenik, Draslar partner, Beograd, 2006. 4. Barak O. i sar.: Praktikum iz fiziologije sporta, Futura, Petrovaradin, 2006. 5. Nikolić Ž.: Fizikalna terapija lokomotornog aparata, Zavod za izdavanje udžbenika i nastavnih sredstava, Beograd, 2012. 6. Pećina M.: Sindromi prenaprezanja sustava za kretanje, Globus, Zagreb, 2006. <i>Dopunska literatura:</i> 7. Costill D, Wilmore J.: Physiology of Sport and Exercise, Human Kinetics, Ravena Press, London, 2015.			
Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program): Nakon odslušanog kursa i položenog ispita, student je savladao opšte principe i pravila ponašanja u sportskoj laboratoriji, upoznat je sa osnovnim laboratorijskim procedurama funkcionalnih testiranja i poznaje vještine izvođenja laboratorijskih testova. Student je detaljno upoznat sa načinom uzimanja i pripreme krvi i mokraće i metodama osnovnih laboratorijskih analiza krvi i mokraće koje se koriste u sportsko-medicinskoj praksi. Takođe, student je savladao osnovne elektrofiziološke metode, stekao iskustvo izvođenja registracije, ume da prepozna osnovne registrovane parametre, samostalno izmjeri arterijski krvni pritisak, uradi auskultaciju srca, odredi disajne volumene i kapacitete potrošnje kiseonika i sl.			
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:			
predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	30
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	40	-	-
kolokvijumi	20	-	-
Ime i prezime nastavnika i saradnika:			

Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Ivana Kaćanski
Saradnik:	saradnik u nastavi spec. primijenjene fizioterapije Zoran Tešić saradnik u nastavi struk. mast. med. sest. Vesna Bilafer
Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet: nema	
Napomena (ukoliko je potrebno): nema	

SPORTSKE AKTIVNOSTI OSOBA SA INVALIDITETOM

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Sportske aktivnosti osoba sa invaliditetom					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-23-b	obavezan	treća	5	predavanja	30
				vježbe	30
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	0
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: nema					
Ciljevi izučavanja predmeta: Sticanje znanja i sposobnosti za procjenu svakodnevnih potreba pacijenta i aktivnosti sa aspekta fizioterapije, kao i funkcionalnih mogućnosti neophodnih za njihovo obavljanje.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Tipovi i stepeni invaliditeta.				
II nedjelja	Grupacije sportskih aktivnosti prema stepenu i vrsti invaliditeta.				
III nedjelja	Principi obučavanja u sportskim aktivnostima. Timski pristup.				
IV nedjelja	Izrada plana i programa aktivnosti.				
V nedjelja	Procjena funkcionalnih mogućnosti pacijenta sa aspekta fizioterapije.				
VI nedjelja	Analiza aktivnosti.				
VII nedjelja	Metode uvježbavanja aktivnosti samozbrinjavanja i svakodnevnog života.				
VIII nedjelja	Izbor metode uvježbavanja.				
IX nedjelja	Izbor fizioterapijskih postupaka.				
X nedjelja	Pomagala i adaptacije za samozbrinjavanje i aktivnosti lica sa invaliditetom.				
XI nedjelja	Uloga fizioterapeuta i radnog terapeuta u procesu osposobljavanja različitih kategorija privremeno ili trajno onesposobljenih pacijenata (neurološki, reumatološki, hirurški).				
XII nedjelja	Metode u edukaciji i osposobljavanju djece za samozbrinjavanje.				
XIII nedjelja	Samozbrinjavanje kod starih osoba. Specifičnosti rada u patronažnim uslovima.				
XIV nedjelja	Uloga porodice. Invaliditet kao način života.				
XV nedjelja	Psihička stabilnost, snaga volje.				
Metode obrazovanja: predavanja, video prezentacije, analiza slučajeva iz prakse, seminarski radovi, vježbe, terenski rad.					
Opterećenje studenata:					
nedjeljno: 4			u semestru: 60		
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi					

Literatura:*Osnovna literatura:*

1. Kasum G.: Sport osoba sa invaliditetom, udžbenik, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Beograd, 2015.
2. Indira J., Zehrudin J., Kada D., Adnan T.: Sport rekreacija i didaktičke igre osoba sa posebnim potrebama, udžbenik, Mark, Sarajevo, 2005.
3. Vučić R., Marković P., Savković N.: Klinička radna terapija - praktikum sa terapijskim medicinskim podsetnikom, Alternativa, Beograd, 2006.
4. Kanjuh Ž.: Principi obučavanja u aktivnostima svakodnevnog života - praktikum za potrebe studenata smjera primjenjeni radni terapeut, Visoka medicinska škola, Beograd, 2011.

Dopunska literatura:

5. Delin A.: U susret osobama sa invaliditetom, Britanski savjet, Beograd, 2008.
6. Playforth S.: Upoznavanje osoba sa invaliditetom, Britanski savjet, Beograd, 2008.
7. Hayley F.: Disability and Youth Sport, Taylor & Francis, Boston, 2009.

Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program):

Očekivani ishodi učenja su osposobljavanje studenata za organizaciju i realizaciju određenih sportskih aktivnosti osoba sa invaliditetom, dok su željeni ishodi učenja osposobljavanje studenata da kreativno učestvuju u osmišljavanju ovih aktivnosti.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	40
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	20	-	-
kolokvijumi	30	-	-

Ime i prezime nastavnika i saradnika:

Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Ivana Kaćanski
Saradnik:	saradnik u nastavi struk. mast. med. sest. Vesna Bilafer saradnik u nastavi mast. org. zdrav. nege Zlatko Ćirić

Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet:

nema

Napomena (ukoliko je potrebno):

nema

VJEŠTINE POSLOVNE KOMUNIKACIJE

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Vještine poslovne komunikacije					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-izb-01-a	izborni	prva	5	predavanja	30
				vježbe	30
				drugi oblici aktivne nastave	0
				stručna praksa	0
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: nema					
Ciljevi izučavanja predmeta: Student aktivnom participacijom u procesu učenja treba da ovlada znanjima iz oblasti komunikacija, u cilju sticanja komunikacione kompetentnosti i potrebnih vještina za profesionalni rad u njezi i liječenju starih osoba, organizacionoj i timskoj komunikaciji i sa socijalnim partnerima.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
I nedjelja	Opšti pojmovi, aspekti, vrste, djelovi komunikacije. Komunikaciona kompetentnost u profesionalnom radu. Prepreke u komunikaciji.				
II nedjelja	Specifičnosti komunikacije sa starim osobama. Značaj verbalne i neverbalne komunikacije sa starima.				
III nedjelja	Specifičnost primjene komunikacionih zdravstveno-vaspitnih metoda sa starima. Komunikacija i zdravstveno-vaspitno savjetovanje – suportativne metode.				
IV nedjelja	Uspostavljanje prvog kontakta i vođenje razgovora sa pacijentima. Specifičnosti u komunikacijama sa osobama sa čulno-opažajnim poremećajima.				
V nedjelja	Etika u komunikaciji. Politička i društvena korektnost u komunikacijama.				
VI nedjelja	Profesionalni identitet i komunikacija. Komunikacioni stilovi.				
VII nedjelja	Emocionalna komunikacija, empatija. Komunikacija u funkciji socijalne podrške.				
VIII nedjelja	Komunikacija i psihološki distress u njezi starih i u palijativnoj njezi. Terapijska i informativna komunikacija.				
IX nedjelja	Psihološko-socijalni aspekt komunikacije.				
X nedjelja	Komunikacija sa osobama pod stresom i u krizi. Komunikacija sa osobama umanjениh senzornih i govornih sposobnosti.				
XI nedjelja	Komunikacija sa porodicom starih osoba. Komunikacija u žalosti.				
XII nedjelja	Interpersonalna komunikacija. Timski rad i socijalni partneri.				
XIII nedjelja	Odnosi s javnošću organizacije u cilju postizanja međusobnog razumijevanja i ostvarivanja zajedničkih interesa.				
XIV nedjelja	Komunikacije u kriznim situacijama.				
XV nedjelja	Upravljanje konfliktima i njihovo rješavanje.				
Metode obrazovanja: predavanja, vježbe, rad u maloj grupi, metodičke vježbe, seminarski radovi, prezentacija pred grupom, metoda praktičnih aktivnosti studenta.					
Opterećenje studenata:					

nedjeljno: 4		u semestru: 60	
Obaveze studenata u toku nastave: aktivna nastava, e-pretraga literature, kolokvijumi			
Literatura: <i>Osnovna literatura:</i> 1. Kekuš D.: Komunikacije u profesionalnoj praksi zdravstvenih radnika, udžbenik, Beograd, 2010. <i>Dopunska literatura:</i> 2. Kekuš D.: Modeli integrisanih komunikacija u zdravstvu, udžbenik, Fakultet organizacionih nauka, Beograd u, 2009. 3. Guffey M. E., Loewy D.: Business Communication: Process and Product, Cengage Learning, Boston, 2014. 4. Hugman B.: Healthcare Communication, Pharmaceutical Press, London, 2009.			
Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program): Na kraju kursa student treba da bude osposobljen za primjenu stečenih znanja iz komunikacionih vještina, da usvojena znanja i vještine praktično primjeni u okviru fizioterapije i rehabilitacije.			
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:			
predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
prisustvo predavanjima	3	ispit	30
aktivnost	7	-	-
projektni/seminarski rad	0	-	-
vježbe/stručna praksa	40	-	-
kolokvijumi	20	-	-
Ime i prezime nastavnika i saradnika:			
Nastavnik:	prof. primijenjenih studija dr Srđan Stojanović prof. primijenjenih studija dr Darko Tadić		
Saradnik:	saradnik u nastavi spec. struk. med. sest. Dijana Kukuličić		
Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet: nema			
Napomena (ukoliko je potrebno): nema			

ZAVRŠNI RAD

Tabela S.2.6.-04 Forma za pripremu informacionih lista predmeta					
Naziv predmeta: Završni rad					
Šifra predmeta	Status predmeta	Godina	Broj ECTS	Fond časova	
pft-24	obavezan	treća	10	predavanja	0
				vježbe	0
				drugi oblici aktivne nastave	300
				stručna praksa	0
Studijski programi za koje se organizuje: osnovne primijenjene studije Primijenjena fizioterapija					
Uslovljenost drugim predmetima: položeni svi predmeti I-III godine					
Ciljevi izučavanja predmeta: Cilj predmeta je da se student osposobi da primjeni osnovna, teorijsko metodološka, naučno-stručna i stručno-aplikativna znanja i metode za rješavanje konkretnih problema u okviru izabrane teme Završnog rada. U okviru Završnog rada student, proučavajući dostupnu literaturu ili radom u zdravstvenoj ustanovi ili laboratoriji ili statističkom analizom podataka, izučava problem, njegovu strukturu i složenost i na osnovu sprovedenih analiza izvodi zaključke o mogućim načinima njegovog rješavanja. Takođe, student se obučava da napiše Završni rad, prezentuje ga u zadatom roku i diskutuje o radu sa stručnim licima.					
Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:					
Pripremna nedjelja	Upoznavanje sa predmetom, planom rada i načinom provjere stečenih znanja.				
Tokom 300 časova	Završni rad predstavlja stručni ili istraživački rad studenta u kome se on upoznaje sa metodologijom istraživanja u svim oblastima od značaja za zdravlje. Tema rada može biti eksperimentalna ili bibliografska. Nakon obavljenog istraživanja, student priprema Završni rad u formi koja sadrži sledeća poglavlja: Uvod, Teorijski dio, Metodologija rada, Rezultati i diskusija, Zaključak, Skraćenice (opciono), Prilozi (opciono), Literatura, Biografija kandidata, Ključna dokumentacijska informacija. Odbrana rada sastoji se od usmenog prezentovanja rada od strane studenta, postavljanja pitanja od strane članova komisije i odgovora studenta na postavljena pitanja.				
Metode obrazovanja: Tokom izrade Završnog rada, mentor daje neophodna uputstva studentu, upućuje ga na određenu literaturu, pomaže pri izboru metoda istraživanja, tokom analize i obrade dobijenih rezultata, pri izvođenju pravilnih zaključaka i dr. U okviru ovog djela Završnog rada student obavlja dodatne konsultacije sa mentorom, a po potrebi i sa drugim nastavnicima koji se bave problematikom iz oblasti teme Završnog rada. Ako se medicinski rad radi u zdravstvenoj ustanovi, potrebna je saglasnost medicinske ustanove.					
Opterećenje studenata:					
nedjeljno: 20 (formalno)			u semestru: 300		
Obaveze studenata u toku nastave: Konsultacije sa mentorom, e-pretraga literature, pisanje rada					
Literatura: Po dogovoru sa mentorom					

Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program):

Student je osposobljen da na osnovu stečenih znanja i vještina tokom studiranja uradi rad u zdravstvenoj ustanovi ili laboratoriji ili bibliografski sakupi stručnu literaturu, napiše rad i prezentuje ga pred kompetentnom komisijom.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

predispitne obaveze	poeni	ispit	poeni
izrada rada u pisanom obliku	20	odgovori na pitanja 3 člana Komisije za odbranu Završnog rada tokom same odbrane rada	30 (3 x 10 od tri člana)
materija rada	30	-	-
prezentovanje rada tokom odbrane	20	-	-

Ime i prezime nastavnika i saradnika:

Nastavnik:	mentor
------------	--------

Saradnik:	mentor
-----------	--------

Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet:

nema

Napomena (ukoliko je potrebno):

nema